

Haberin sonu: Türkiye’de internet sansürü

Bu rapor Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği’nin Kasım 2019 ve Ekim 2020 tarihleri arasında yürüttüğü Free Web Turkey projesi kapsamında yayınlanmıştır.

<http://www.freewebturkey.com> | <http://www.mlsaturkey.com>

MLSA ve Free Web Turkey hakkında

2017 yılında kurulan Medya ve Hukuk alışmaları Derneği'nin (MLSA) temel faaliyet alanı gazetecilere ve ifade özgürlüğü davalarında yargılanan kişilere hukuki destek vermektir. MLSA olarak, bir yıldır internet özgürlükleri alanında yürüttüğümüz Free Web Turkey projesi kapsamında, dijital mecralarda sansürle karşılaşan web siteleri, medya kuruluşları ve genel olarak tüm içerik üreticilerine sansürle baş etme yolları konusunda rehberlik etmeyi, yasal danışmanlık sağlamayı, sansürden korunmaları için gereken araçları sağlamayı ve onlara işlerini kolaylaştıracak birtakım internet hizmetleri sağlamayı amaçlıyoruz. Bunun yanı sıra dijital özgürlükler ve ifade özgürlüğü alanında çalışan grupları bir araya getirerek sansür karşıtı farkındalık yaratmaya yönelik paneller, yuvarlak masa tartışmaları düzenliyor, bu konularda yazılar yayınlıyor ve içerik üreticileri için eğitimler yürütüyoruz. Projemizin bir diğer amacı da, dijital sansür ile mücadele ederken en zaruri şeylerden biri olan kurumlar arasındaki iletişim ve dayanışma ağını örgütlemek. Buna yönelik olarak, engellenen URL adreslerinin güncel bir listesini tutmaya çalışarak bir veritabanı oluşturuyoruz, böylece sansüre karşı yürütülecek kampanyaları ortak ve daha güçlü şekilde örebilmeyi amaçlıyoruz. Bütün bunları yaparken kanun, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde yer alan ifade özgürlüğünü korumayı, bu hakkın etkili bir şekilde kullanılmasını amaçlıyoruz. Sosyal medya ise, onlarca gazete ve televizyon kanalının kapatıldığı Türkiye açısından ifade özgürlüğünün, özellikle siyasal ifade özgürlüğünün kullanılabilirdiği en önemli alanlardan biri haline geldi. Siyasi partilerin sosyal medya üzerinde denetim ve gözetim yapma isteklerinin, bu yönde yasalar ve yeni düzenlemeler yapmalarının esas nedeninin de bu olduğu söylenebilir.

HABERİN SONU: TÜRKİYE’DE İNTERNET SANSÜRÜ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
A. İNTERNET ÖZGÜRLÜKLERİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER	2
A.1. İnternet ortamına ilişkin temel düzenlemeler ve değişiklikler.....	2
A.2. İnternet yayınlarının düzenlenmesine yönelik ek çalışmalar.....	3
A.3. İnternet ortamına ilişkin son değişiklikler.....	4
B. TÜRKİYE VE DÜNYA’DA İNTERNET ÖZGÜRLÜKLERİNE YÖNELİK UYGULAMALAR	5
B.1. Sosyal ağ sağlayıcısının temsilci belirleme zorunluluğu ve kullanıcı verilerinin paylaşılması.....	5
B.2. İçeriklerin çıkarılması ve unutulma hakkı.....	5
B.3. Erişim engelleri ve sansür içeriklerinin sansürlenmesi.....	7
C. FREE WEB TURKEY PLATFORMU BULGULARI	9
C.1. Uygulamada sansür: öne çıkan temalar.....	11
C.2. Türkiye’de erişim engelleriyle ilgili olumlu yargı kararları.....	12
C.3. Sosyal medya platformlarına Türkiye’den yapılan içerik çıkarma başvuruları.....	13
C.4. Facebook, Reddit, Wordpress, Twitter ve TikTok şeffaflık raporlarında Türkiye.....	13
C.5. Dünyada internet sansürü.....	15
C.6. COVID-19’un dünyada sansüre etkisi.....	16
C.7. İnternet hizmetinin yavaşlatılması veya kesilmesi.....	16
D. SONUÇ VE ÖNERİLER	17
EK 1: Erişime engellenen URL’ler, erişim engeli kararını veren mercii ve kararın tarihi ile sayısına ilişkin bilgiler.....	20

Türkiye son yıllarda insan hakları ihlallerinin büyük oranda artmasının yanı sıra ifade ve basın özgürlüklerini kısıtlayan uygulamalara sıkça başvurulduğu bir dönemden geçmektedir. Bu rapor hazırlandığı sırada 86 gazeteci, yazdıkları yazılar veya yaptıkları haberler nedeniyle cezaevinde tutulmakta;¹ yüzlerce gazeteci, yazar, blogger ve sosyal medya kullanıcısı ise haberleri, paylaşımları, fikirleri ve beğendikleri paylaşımlar nedeniyle yargılanmaya devam etmektedir.

2016'da gerçekleşen darbe girişimi sonrasında yoğunlaşan olağanüstü baskı yalnızca gazetecileri hedef almakla kalmamış, çevrimiçi ve çevrimdışı yayın yapan birçok basın kuruluşunu da etkilemiştir. 2000'li yılların ortasından itibaren Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), ülkede var olan ana akım medya kuruluşlarını Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu aracılığıyla kendisine yakın şirketlere aktarmaya başlamıştır.

Bunun sonucunda kamu hizmeti yayıncılığı ile doğrudan hükümete bağlı olan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) gibi kurumların yanı sıra, iktidara yakın iş insanları tarafından satın alınan ve açıkça hükümet politikalarını destekleyen yayınlar yapan birçok medya kuruluşu ortaya çıkmıştır. Gazeteciler ve medya kuruluşlarına dair baskıları inceleyen ve raporlayan birçok kurum, gazeteci ve araştırmacının rapor ve açıklamalarına göre² bugün Türkiye'de basılı ve yazılı ulusal medyanın yüzde 95'i hükümetin elindedir. Bunun bir sonucu olarak, bağımsız veya muhalif gazeteciler haberlerini, geleneksel basın kuruluşları yerine ağırlıklı olarak internet üzerinden ve sosyal medya platformlarını kullanarak okuyucularına iletmeye başlamıştır.

Sosyal medya platformları, insan hakları alanlarında çalışan aktivistler ile birlikte iktidarın sahip olduğu televizyon kanallarına çıkmalarına izin verilmeyen, seslerini duyuramayan birçok toplumsal kesim için büyük önem kazanmıştır. Sosyal medya, "yankı odaları" yapısına rağmen Türkiye'de birçok kesimin bir araya geldiği, farklı seslerin duyulabildiği, habercilerin yaptıkları haberleri paylaşabildiği kamusal bir alan ve haber akışı için yaşamsal bir damar haline gelmiştir.

Olağanüstü Hâl döneminde 178 medya kuruluşunun kapatıldığı³ ve mevcut medya kuruluşlarının neredeyse tamamının doğrudan veya dolaylı olarak iktidarın kontrolünde olduğu bu ortamda, farklı fikirlerin paylaşılabilirdiği yegane mecra olan internet de iktidarın hedefindedir. Binlerce kişinin internetteki paylaşımları nedeniyle yargılanması, erişim engellemeleri ve çevrimiçi içeriklerin kaldırılması Türkiye'nin içinde bulunduğu hukuk devleti krizinin büyük bir parçasıdır. Engelleme kararlarının niteliksel olarak haberleri hedef alması ise giderek büyüyen bir sansüre yol açmaktadır. İktidarın bilgiyi her alanda tekelleştirme amacı ile mevzuatta ve uygulamada gözlemlenen gelişmeler, uluslararası sosyal medya platformlarının internet sansürüne karşı mücadelede de önemli bir paydaş olarak ortaya çıkması sonucunu doğurmaktadır.

2019 yılında sansüre karşı mücadeleye katkı sunmak ve farkındalık yaratmak amacıyla kurulmuş olan Free Web Turkey Platformu, bu raporda, Kasım 2019 - Ekim 2020 arasında Türkiye'de internet özgürlüklerine yönelik bu baskıları ve kullanıcılarının gözetlenmesine yönelik adımları, kamuya açık kaynakları inceleyerek, tematik olarak ele almaktadır.

Bu raporun birinci bölümünde Türkiye'de internet özgürlüklerine ilişkin yasal değişikliklere değinilecek, ikinci bölümünde bu özgürlüklere ilişkin Türkiye ve dünyadaki uygulamalardan bahsedilecek, üçüncü bölümünde de bütün bu bilgiler ışığında elde edilen bulgular tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

1 Bu sayıda Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin cezaevinde tutuklu veya hükümlü olarak bulunan gazeteci ve medya çalışanları listesi esas alınmıştır. <https://www.mlsaturkey.com/tr/cezaevindeki-gazeteciler-ve-medya-calisanlari/> (Erişim Tarihi: 11.12.2020)

2 Bunlardan bazıları için bakınız: Report on the December 2018 International Press Institute (IPI) Press Freedom Mission To Turkey, January 2019, s. 4 https://freeturkey-journalists.ipi.media/wp-content/uploads/2019/05/Turkey-Mission-Report-Dec-2018_FINAL_PAGE-1-16-merged.pdf; "Otoriterleşen Türkiye'nin Çölleşen Medyası", Cumhuriyet Halk Partisi Bilim Platformu Politika Notları, Mart 2019, Sayı: 37 <https://chp.azureedge.net/4e54401749ee4f9a9696541ccaf119d1.pdf>; "24 Temmuz Basın Bayramı'nı Kutlamıyoruz" <https://tgs.org.tr/24-temmuz-basin-bayramini-kutlamiyoruz/>; "İktidar baskısıyla basında işsizlik ve açılan dava sayısı rekor seviyeye ulaştı" <https://www.tgc.org.tr/18-slider/2384-10-ocak-2020.html> (Linklere Erişim Tarihi: 11.12.2020).

3 "Kapatılan Basın, Yayın, Radyo, Televizyon ve Haber Ajansları", <https://bianet.org/bianet/medya/182458-kapatilan-basin-yayin-radyo-televizyon-ve-haber-ajanslari> (Erişim Tarihi: 11.12.2020)

A. İNTERNET ÖZGÜRLÜKLERİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER

Türkiye’de ilk internet bağlantısı, 12 Nisan 1993 tarihinde kurulmuştur. Ancak internet kullanımı, birçok ülkede olduğu gibi 1990’lı yılların ikinci yarısında yaygınlaşmaya başlamıştır. İlk bağlantıdan bu yana Türkiye’de internet sansürünün temel amacı, “sakıncalı” politik içerikleri ve müstehcenliği engellemek olmuştur.⁴

İnternet hakkında ilk düzenleme 2001 yılında kabul edilen 4676 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılmıştır. Bu Kanun ile 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ve 5680 Sayılı Basın Kanunu’na internetle ilgili olarak iki düzenlemenin getirildiği görülmektedir. Bu düzenlemeler internet özgürlüklerine karşı müdahaleleri de beraberinde getirmiştir. Özgür internetin önde gelen savunucularından Özgür Uçkan’a göre herkes internet sansürünü 2007’den başlatma eğiliminde olsa da internet sansürünün yükseliş dönemi 2001-2006 yıllarıdır. 2000 ile 2007 yılları arasında bir çok site engelleme olayı yaşanmıştır. Başta Türk Ceza Kanunu’nun ilgili maddeleri olmak üzere, Medeni Kanun, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gibi düzenlemelerin hükümlerine dayanarak, yetkili mahkemeler tarafından verilen pek çok erişim engelleme kararı, doğrudan internet servis sağlayıcıları tarafından uygulanmıştır.⁵

İnternet özgürlüklerine ilişkin özel bir düzenleme mevcut değilken ilgili başka yasal düzenlemeler aracılığıyla sansür mekanizması işletilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte özel olarak internete ilişkin regülasyon çalışmaları, birçok kişinin sansürün başlangıcı olarak da kabul ettiği 2007 yılında başlamıştır.

A.1. İnternet ortamına ilişkin temel düzenlemeler ve değişiklikler

İnternet ortamında yapılan yayınlara ilişkin ilk kanun, 23 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (“5651 sayılı Kanun”) olmuştur.

Gereğesine göre, 5651 sayılı Kanun, dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak, Türkiye’de de, internet ortamının sağladığı imkânlar aracılığıyla işlenen suçlarla mücadele konusunda etkin ve doğru bir yapılanmayı mümkün kılacak özel bir kanun çıkarılması zorunluluğundan doğmuştur. Kanunun amacı ve kapsamı ise içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemek ile internet ortamında işlenen belirli suçların maddi unsurunu oluşturan içeriklere yönelik tedbirlere ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olarak belirtilmiştir.

Bu düzenlemeyle internet servis sağlayıcılarına log tutma, kendi ağları içerisinde IP adres bilgilerini, bağlanan bilgisayarların MAC adresleri ve benzeri verilerini günlük olarak kayıt altına alma ve geçmişe dönük bir yıl içinde oluşturulan bütün dosyaları saklama zorunluluğu getirilmiştir. İçerik sağlayıcının, yer sağlayıcının, erişim sağlayıcının yükümlülükleri düzenleyen 5651 sayılı Kanun ayrıca erişimin engellenmesi, içeriğin yayından çıkarılması gibi tedbirler de öngörmektedir. En önemli özellikleri arasında internetle ilgili aktörlerin tanımlanması, sorumlulukların belirlenmesi ve tedbirlerin düzenlenmesi yer almaktadır.

⁴ Akgül, M., & Kırıldoğ, M. (2015). “Internet Censorship in Turkey”. *Internet Policy Review*, Volume 4, Issue 2, s. 12. <https://doi.org/10.14763/2015.2.366>

⁵ “Türkiye’de internet sansürünün kısa tarihi... ve mümkün geleceği!”, <https://ozguruckan.alternatifbilisim.org/kategori/politika/22241/turkiye-de-internet-sansurunun-kisa-tarihi-ve-mumkun-gelecegi.html> (Erişim Tarihi: 11.12.2020).

5651 Sayılı Kanun kapsamında internet üzerinden işlenen suçlarla ilgili olarak öngörülen tedbirleri almaya yetkili kurumlar adli makamlardır. Bununla birlikte Erişim Sağlayıcıları Birliği (“ESB”) de web sitelerinin erişiminin engellenmesi yönünde idari tedbir kararı alabilmektedir. İnternet üzerinden işlenen suçlarla ilgili olarak erişim engellemelerinin yapılacağı durumlar 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesinin 1. fıkrasında belirtilmiştir.⁶ Belirtilenen bu suçlar internet ortamı için yapılan 5651 Sayılı Kanun’a özgü suçlar değildir. Bu suçlar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda yer alan katalog suçlardır. Katalog suçlar güvenlik tedbirlerinin uygulanmasında daha özel şartların bulunduğunu ifade eden suç tiplerinin bütünüdür. İnternet üzerinden işlenen suçlarla ilgili olarak katalog suçlardan birine giren bir içeriğin bulunduğu sitelere tedbiren erişim engeli getirilebilmekte, kişilik haklarını ihlal eden içerikler internet ortamından çıkarılabilmektedir.

Sonraki yıllarda 5651 sayılı Kanun, defalarca kez yapılan yasal düzenlemelerle devlete ve iktidar kontrolü altındaki kurumlarına daha da fazla gözetim ve sansür olanağı verecek şekilde değiştirilmiştir. Bu değişikliklerden biri olan 6527 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun olmuştur. Bu düzenlemelerle 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildikten sonra kapatılan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından başkanın emriyle hiçbir sınırlandırma ve kademelendirme yapılmadan içeriklerin erişime engellenmesi mümkün hale gelmiştir. Fakat Anayasa Mahkemesi (AYM) bu değişikliklerin idareye çok geniş bir müdahale imkânı verdiğini ve Anayasa’ya aykırı olduğu tespit ederek söz konusu maddeyi iptal etmiştir.⁷

A.2. İnternet yayınlarının düzenlenmesine yönelik ek çalışmalar

İnternet yayıncılığı ile ilgili usul ve esaslar her ne kadar 5651 sayılı Kanun ile düzenlenmişse de radyo ve televizyon gibi medya hizmeti sağlayıcılarının yayıncılık hizmetlerini, geleneksel yayın tekniklerin yanı sıra internet aracılığıyla da sunmaya başlamaları bu alanda yeni bir düzenleme yapılmasını gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, 21 Mart 2018 tarihinde 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun çıkarılmıştır. Bu düzenleme ile Böylece Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), yayın hizmetlerini internet ortamından sunan medya hizmet sağlayıcılarına denetleme yetkisi verilmiştir. Ardından 1 Ağustos 2019 tarihinde yürürlüğe giren Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik ile radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin internet ortamından sunumuna, iletimine, medya hizmet sağlayıcılara yayın lisansı, platform işletmecilerine de yayın iletim yetkisi verilmesine ve söz konusu yayınların denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Radyo ve televizyon alanını düzenlemek ve denetlemekle yükümlü bir kurum olan RTÜK’ün, yayın hizmetlerini internet ortamından sunan medya hizmet sağlayıcılarını denetlemesi, tartışmalı bir konu haline gelmiştir. Yapılan düzenlemeler, medya hizmet sağlayıcılarını pek çok soru işaretiyle karşı karşıya getirmiştir. Yönetmelik ile internet üzerinden yapılan yayınların yüz bin türk lirasına kadar ücretlendirilen lisans alımına tabi hâle getirilmesi gibi finansal yükümlülükler ve “isteğe bağlı yayın” ve benzeri kavramlarda gibi muğlak tanımlamalar içermektedir. Bu Yönetmelik kamuoyunda streaming yayın yapan televizyon platformlarını etkileyen bazı değişiklikler getirmesiyle gündeme gelmiş olsa da, basın özgürlüğü, gazetecilik, ifade özgürlüğü, haber alma ve yayma haklarına aykırı birçok hüküm içermektedir.⁸

6 “(1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir: a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; 1) İntihara yönlendirme (madde 84), 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkrâ), 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190), 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194), 5) Müstehcenlik (madde 226), 6) Fuhuş (madde 227), 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), suçları. b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar. c) 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar.”

7 AYM, E. 2014/149 K. 2014/151 T. 02/10/2014, R.G. Tarih-Sayı: 01/01/2015-29223

8 Free Web Turkey bileşenlerinden Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA), 9 Ağustos 2019 tarihinde bu yönetmeliğin iptali için Danıştay’a dava açmıştır. RTÜK davaya karşı cevaplarını dosyaya sunmuş olup rapor yayına hazırlandığı sırada dava Danıştay’da derdesttir. <https://www.mlsturkey.com/tr/mlsa-rtuk-yonetmeli- nin-iptali-icin-danistaya-dava-acti/> (Erişim Tarihi: 11.12.2020)

B.3. İnternet ortamına ilişkin son değişiklikler

İnternet yayınlarına ilişkin yapılan değişikliklerden sonuncusu, maddelerinin bir kısmı 30 Temmuz 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte bir kısmı da 1 Ekim 2020 tarihinde yürürlüğe giren 7253 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (7253 sayılı Kanun) olmuştur.

Twitter, Facebook, Instagram ve Youtube gibi artık habercilik faaliyetlerinin aktif olarak yürütüldüğü çevrimiçi platformların sahibi şirketler sosyal ağ sağlayıcısı olarak tanımlanmakta ve milyonlarca kullanıcı olan bu sosyal medya şirketlerine bir dizi yükümlülük ve yaptırım getirilmektedir. Bu yükümlülüklerden birisi günlük erişimi bir milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye’de temsilcilik bulundurma zorunluluğudur. Sosyal ağ sağlayıcısı, temsilci bildirmemesi durumunda kademeli olarak para cezaları, reklam yasağı ve nihayetinde de bant genişliğinin daraltılması yaptırımlarıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Bu durum sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye’den erişimin imkansız hale gelmesi tehlikesini de taşımaktadır.

7253 sayılı Kanun’a göre ayrıca sosyal ağ sağlayıcılarına, Türkiye’deki kullanıcılarının verilerini Türkiye’de arşivleme zorunluluğu getirilmiştir. Kişisel verilerin tutulması, bu verilerin adli ve idari makamlar tarafından istenmesine olanak tanımakta ve bu durum sansür mekanizmasının araçlarını genişletmektedir. Bununla birlikte ayrıca, sosyal ağ sağlayıcı, içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi ile özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesini gerektirecek içeriklere yönelik başvurulara, en geç 48 saat içinde cevap vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülük ise unutulma hakkı ve benzeri hakların öncelikli olarak gözetileceği sonucunu doğurmaktadır.

Sivil toplum kurumları, meslek örgütleri gazeteciler ve insan hakları savunucuları tarafından “Sansür Yasası” olarak adlandırılan bu düzenleme, halihazırda var olan sansürü daha da boğucu hale getirmesinin yanı sıra veri güvenliğini tümüyle rafa kaldırarak yurttaşlar için çok tehlikeli sonuçlar doğuran bir potansiyel barındırmaktadır.

B. TÜRKİYE VE DÜNYA'DA İNTERNET ÖZGÜRLÜKLERİNE YÖNELİK UYGULAMALAR

Sansür Yasasının kabul edilmesinden kısa süre sonra sonra Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 6 Ağustos 2020 tarihli kararıyla Hornet; ardından Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 10 Eylül 2020 tarihli kararıyla Gabile tanışma ve arkadaşlık uygulamaları kapatıldı. Tanışma sitelerinin kapatılmasının yeni yasayı düzenleyenlerin gözönünde bulundurduğu bir adım olup olmadığı bilinmese dahi, Türkiye’de günlük erişimi 1 milyon sınırını aşan tanışma siteleri bulunuyor. Bir araştırmaya göre 2019 sonunda Tinder’ın Türkiye’deki kullanıcı sayısı 1 milyon 78 bin’di⁹. Bu yönüyle Tinder ve benzeri uygulama ve sitelerin “sosyal ağ sağlayıcı” sayılması tehlikesi bulunuyor.

B.1. Sosyal ağ sağlayıcısının temsilci belirleme zorunluluğu ve kullanıcı verilerinin paylaşılması

7253 sayılı Kanun’a göre günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının temsilci bildirme yükümlülüğü, bildirim yapılmasıyla temsilci ataması için son tarih olan 2 Kasım 2020 itibariyle Rusya tabanlı VKontakte adlı sosyal medya platformu dışında hiçbir uluslararası sosyal medya platformu tarafından yerine getirilmedi. Türkiye’de temsilcilik açmayan yabancı ağ sağlayıcılarına Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından 4 Kasım 2020’de 10’ar milyon lira para cezası kesilmişti.¹⁰ Bu kapsamda Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok şirketlerine para cezası uygulandı. Türkiye’de resmi bir temsilci bulundurma şartını tanıyan sürede yerine getirmeyen bu şirketlere bu defa da ikinci yaptırım olan 30’ar milyon TL’lik cezalar kesildi.¹¹ İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren 30 gün içinde bu yükümlülük de uygulanmazsa Türkiye’de mukim vergi mükellefi gerçek ve tüzel kişilerin ilgili sosyal medya şirketine reklam vermesi yasaklanacak. Reklam yasağının verildiği tarihten itibaren 3 ay içinde gerekli yükümlülükleri yerine getirmeyen şirketler hakkında BTK, sosyal ağ sağlayıcısının internet trafiği bant genişliğini daraltılabilecek.

Bununla birlikte, 7253 sayılı Kanun, potansiyel bir tehlike de taşımaktadır. Sosyal ağ sağlayıcılarının temsilci atamaları halinde kullanıcıların verilerini tutmaları ve devlet organlarına istenildiği takdirde sağlamaları gerekmektedir. Tüm sosyal platformlar yaş, boy, kilo, farklı eğilimler, düşünceler, toplumdaki gizlenmek istenen davranışlar, sağlık durumu, zevkler ve bir insanın kişiliğini oluşturan çeşitli unsurlar hakkında veriyi kullanıcılarından elde etmektedir. Kanunla, bu tür kişisel verilerin devlete sağlanması yasal hale gelmektedir. Bu da devlet kadrolarındaki kişilerin kişisel verileri siyasi rakipleri küçültme, seçim sonuçlarını manipüle etme ve benzer amaçlarla kullanıcılara karşı kullanabilmesi olasılığını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle platformların Türkiye’ye temsilci atamaması büyük önem taşımaktadır.

B.2. İçeriklerin çıkarılması ve unutulma hakkı

Türkiye’de unutulma hakkı 7235 sayılı Kanun’un kabulünden sonra Korkuteli Sulh Ceza Hakimliği’nin, Recep Çakır’ın tecavüz suçundan tutuklandığı ve hapis cezasına çarptırıldığına ilişkin Hürriyet, Posta, Yeni Şafak, Takvim ve Sabah gibi birçok sitedeki haberlere erişim engeli getirmesiyle gündeme geldi.¹² Bazı koşullar altında internet arama motorları ve çevrimiçi diğer arşivlerden kişisel verilerin çıkarılması hakkını ifade eden “unutulma hakkı” kavramı 2006’dan beri Avrupa Birliği’nde tartışılmakta ve uygulanmaktadır.

Bu konuyla ilgili bir yasal süreç, Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın (Büyük Daire) 13 Mayıs 2014 tarih-

⁹ “Rapor: Tinder’ı Türkiye’de 1.1 milyon kişi kullanıyor; yüzde 80’i erkek” <http://www.diken.com.tr/rapor-tinderi-turkiyede-1-1-milyon-kisi-kullaniyor-yuzde-80i-erkek/>

¹⁰ “Sosyal medya şirketlerine 10 milyon TL ceza” <https://www.dw.com/tr/sosyal-medya-%C5%9Firketlerine-10-milyon-tl-ceza/a-55495474>

¹¹ “Sosyal medya şirketlerine 30’ar milyon lira ceza” <https://www.dw.com/tr/sosyal-medya-%C5%9Firketlerine-30ar-milyon-lira-ceza/a-55901906>

¹² “Recep Çakır: Cinsel saldırıdan hüküm giyen milli güreşçi için ‘unutulma hakkı’ mümkün mü?” <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-53852467>

li kararında ele alındı. 1998'de İspanyol vatandaşı Mario Costeja González'ın taşınmazı, ödenmemiş bir borcuna karşılık haciz konularak satışa çıkarılmıştı. İspanyol hukukuna göre, satış ilanı La Vanguardia gazetesinde yayınlanmıştı. Birkaç yıl sonra Costeja, gazetenin internet arşivine baktığında Google arama motorunda isminin ilanlarla ilişkilendirildiğini görmüş ve kaldırılmasını talep etmişti. Google Inc.'in içeriği arama motorundan çıkarmayı reddetmesi üzerine Costeja, İspanyol Veri Koruma Ajansı'na başvurmuştu. İçeriğin gazetenin web sitesinden kaldırılmasına ilişkin talep, söz konusu içeriğin yasal bir gereklilik sebebiyle yayınlanmış olması gerekçesiyle İspanyol Veri Koruma Ajansı tarafından reddedilmiş fakat Google İspanya ile Google Inc. şirketine kişiyle ilgili arama sonuçlarını kaldırılmasına ve gelecekte erişilmesini kısıtlamasına karar verilmişti. Google, bu kararın iptali için dava açmış ve davaya bakan İspanyol mahkemesi konuyu Avrupa Adalet Divanı'na taşımıştı.¹³

Google İspanya kararı içerdiği konu itibarıyla kişisel verilerin işlenmesi, internet arama motorları, internet sitelerinde yer alan verilerin işlenmesi, bu verilerin aranması, depolanması ve arama motoru yöneticisinin sorumluluğuna ilişkin olarak kişilerin korunması ile ilgili önemli noktalar içermektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı ve Avrupa Parlamentosu'nun 24 Ekim 1995 tarihli 95/46/CE sayılı direktifinde tanınan korumaya dayandırılan bu karara göre bireyler, belirli koşullar altında, kendileriyle ilgili kişisel bilgileri içeren bağlantıların arama motorlarından kaldırılmasını isteme hakkına sahiptir. Bu işlemin bilgilerin yetersiz, alakasız ya da artık alakasız veya veri işleme amaçları açısından aşırı olduğu durumlarda geçerli olduğunu da eklemek gerekmektedir. Ayrıca arama motoru tarafından yapılan müdahale, sadece kişinin adıyla ilgili sorulara yanıt olarak gelen sayfaların arama sonuçlarından kaldırılmasını kapsamaktadır, içeriğin internetten tamamen çıkarılmasını değil.

Bu gelişmeler ışığında, unutulma hakkının yolsuzluklarını gizlemek isteyen politikacılar veya kamu görevlilerince suistimal edilmemesi çok önem kazanmaktadır. Türkiye'de iktidarın böyle bir hakkı ne yönde kullanacağını da aşağıda tematik olarak incelenen erişim engellerinden kestirmek mümkündür. Örneğin, 2020 yılının Nisan ayında Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un Boğazda kiraladığı araziye ilişkin habere erişim engeli getirilmişti.¹⁴ Erişim engeli getiren haberlere bir diğer örnek de Sakarya'da bir tarikat lideri olan F. N.'in bir çocuğu taciz etmesiyle ilgili yayınlanan haberlerdi.¹⁵

Dolayısıyla içerik çıkarma tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri üzerindeki baskının ve sansürün artması gibi bir sonucunun olacağı açıkça öngörülebilir. Mevcut durumda Wikipedia'nın engellenmesinde de görüleceği gibi erişim engelleme kararının öncelikle suç unsuru teşkil ettiğine kanaat getirilen yayına yönelik alınması gerekirken uygulamada genellikle yayının bulunduğu internet sitesinin tamamına erişim engellendiğini görmek mümkündür. İçeriğin çıkarılması ihtimali de söz konusu olduğu için haber yayma hakkı, bilgi edinme hakkı gibi ifade özgürlüğünün bir parçası olan hak ve özgürlüklere yönelik müdahalelerde meşru amaç, orantısızlık gibi sorunlar daha sık olarak çıkacak gibi durmaktadır. Bu durum da özellikle belli konulardaki içeriklerin, mesela yolsuzluk olaylarına ilişkin kamu görevlileri hakkında yapılan haberlerin, arama motorlarından kaldırılması talebinde konunun kamuyu ilgilendiriyor olması, kamunun üstün yararına ilişkin olması, güncelliğini koruyor olmasının göz önüne alınmasını gerektirmektedir.

Aynı zamanda tecavüz, hayvan cinayeti, çocuklara yönelik cinsel suç gibi suçlar işleyen kişilerin unutulma hakkı olması toplumun diğer bireylerini tehlikeye atmaktadır. Unutulma hakkı üzerine verilen kararlar vaka bazında kamu yararı, basın özgürlüğü ile mahremiyet ve özel hayat arasındaki dengeyi gözeterek bağımsız mahkemelerce verilmelidir. Ulusal ve uluslararası mahkemelerin içtihatlarının bu açıdan yol gösterici bir biçimde uygulanması büyük önem taşımaktadır.

Derin bir hukuk devleti krizinde bulunan Türkiye'de bu raporun yayımlandığı tarih itibarıyla bağımsız bir yargıdan söz edilemeyeceği için sansür yasasında tanımlandığı şekliyle unutulma hakkının bu hakkı gözetmekten ziyade haber veya iktidara yönelik eleştiri gibi içeriklerinin engellenmesi amacıyla kullanılacağı düşünülmektedir.

13 Court of Justice of the European Union (CJEU), Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González, Case C-131/12, 13 May 2014. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62012CJ0131&from=EN>, parag. 93

14 "Fahrettin Altun'un boğazda kiraladığı arazinin haberine erişim engeli" <https://www.birgun.net/haber/fahrettin-altun-un-bogazda-kiraladigi-arazinin-haberine-erisim-engeli-297372>

15 "Odatv'nin F. N. haberine erişim engeli" <https://m.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/230251-odativ-nin-fatih-nurullah-haberine-erisim-engeli>

C.3. Erişim engelleri ve sansür içeriklerinin sansürlenmesi

Türkiye’de erişim engeli getirilen site sayısı kamu kurumları tarafından paylaşılmamaktadır. BTK engellenen siteler sayısını en son olarak 2008 yılında yayınlamış, bu tarihten beri bu konuda yapılan bilgi edinme başvurularına ise engelli olduğu bilinen sitelerin el ile kontrolünü yapma fırsatı veren Erişim Sağlayıcıları Birliği’nin (ESB) internet adresi ve engelli sitelerin engellenme nedenlerine göre yüzdelerini gösteren bir pasta grafik ile cevaplanmıştır. Geçtiğimiz yıllarda, erişime engellenen site sayısı ile ilgili bilgi edinmek için milletvekillerince verilen soru önergeleri de cevabın açıklanmasının “suçla mücadele” sekteye uğratabileceği gerekçesiyle yanıtsız bırakılmıştır¹⁶.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)'ne 13.11.2019 tarihinde yapmış olduğunuz 1902657765 sayılı başvurunuz 18.11.2019 tarihinde BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKANLIĞI (BTK) tarafından cevaplanmıştır:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CiMER) yapmış olduğunuz Bilgi Edinme Başvurunuz ilgisini nedeniyle Kurumumuza yönlendirilmiş olup, başvurunuz ile ilgili olarak Kurumumuzun ihtisas birim(ler)inden alınan bilgi "09/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanun'un 7'nci maddesinin ikinci fıkrası, "Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler." hükmünü havidir.

Bununla birlikte 04/05/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında yapılan işlemlere ilişkin olarak <http://internet2.btk.gov.tr/sitesorgu/> adresinden sorgu yapılabilmektedir. Ayrıca 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi kapsamında, erişimin engellenmesi kararlarının oransal dağılımı, <http://www.guvenliweb.org.tr/dosya/brEi5.pdf> internet adresimizde güncel ve detaylı olarak yer almaktadır." şeklindedir.

**Bilgilerinizi rica ederiz.
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
Tüketici ile İlişkiler Müdürlüğü**

Engelli site sayı ve URL'leri ile ilgili bilgi edinme başvurusuna BTK tarafından verilen standart cevap.

ESB'nin 2020 Ekim itibariyle verdiği oranlara göre erişim engeli kararlarını %99.73'ünü Çocukların Cinsel İstismarı, Fuhuş, Müstehcenlik, Yasadışı Bahis ve Kumar suçları oluşturmaktadır. Hükümetin şeffaflıktan uzak tutumu ve yargının bağımsızlığını yitirmesi nedeniyle bu verileri doğrulama imkanı bulunmamaktadır. Ayrıca, siyasi saiklerle uygulandığı bilinen ve “kişilik haklarına saldırı” gibi gerekçeleri bulunan kararların girebileceği bir kategori bulunmamaktadır.

Bununla birlikte engelli site sayısını açığa çıkarmak için yapılmış kapsamlı bir çalışma mevcuttur. Profesör Yaman Akdeniz (İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Öğretim Üyesi) ve Uzman Araştırmacı Ozan Güven tarafından hazırlanan Engelli Web 2019 raporuna¹⁷ göre, 2019 yılı sonunda 408.494 alan adı ve web sitesine erişim engeli getirilmiş bulunuyordu. Aynı çalışma kapsamında tespit edilebildiği kadarıyla 2019 yılında erişime engellenen alan adı ve web sitesi 61.049'du.

ESB'nin verileri güvenilir olmamakla beraber, Türkiye’de 2017 yılında kendisi engelleninceye kadar

¹⁶ <https://www.birgun.net/haber/erisime-engelli-site-sayisi-da-erisime-engelli-248258>

¹⁷ EngelliWeb 2019: Buz Dağının Görünmeyen Yüzü Raporu, EngelliWeb 2019, <https://engelliweb.ifade.org.tr/>

erişime engelli siteleri sıralayan Engelli Web listesinde yer alan sitelerin büyük bir bölümünün de yetişkin siteleri olduğu düşünülürse, pornografinin yasa dışı olmadığı Türkiye’de fiili bir cinsel içerikli site sansürü olduğu da ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de 7 Şubat 2018 tarihinde resmi gazetede yayınlanan hükme göre yürürlükteki “müstehcen sitelere erişim yasağının” kalkmış olması gerekirken, bu engeller aktif olarak devam etmektedir. Bir diğer deyişle, Türkiye’nin hukuk devletinden uzaklaşmasıyla beraber Anayasa Mahkemesi kararlarının alt mahkemeler ve/veya uygulayıcı ve idarelerle ciddiye alınmaması uygulaması internet sansürüne de yansımaktadır.

ESB’ye göre erişim engeli karar gerekçeleri¹⁸

Tür	Oran (%)
Müstehcenlik	53,65 %
Kumar Oynanması için Yer ve İmkan Sağlama	18,75 %
Yasadışı Bahis	0,14 %
Çocukların Cinsel İstismarı	1,80%
Sağlık İçin Tehlikeli Madde Temini	0,08%
Fuhuş	25,39 %
Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde	0,12 %
Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar	0,04 %
İntihara Yönlendirme	0,03 %

Bununla birlikte engellemelerin kullanıcı erişimini etkilemede ne kadar başarılı olduğu tartışmalıdır. İnternet engelini aşmak için kullanılan VPN (Virtual Private Network) sağlayıcı şirketlerin istatistiklerine göre 2019 yılında Türkiye, Endonezya (38%) ve Hindistan’ın (38%) ardından %32 kullanım oranıyla dünyanın en çok VPN kullanan üçüncü ülkesi oldu¹⁹. 2016’nın Kasım ayında BTK operatörlere bir talimat göndererek 5651 sayılı kanun çerçevesinde Tor Project, VPN Master, Private Internet Access VPN, Express VPN gibi Türkiye’de sıklıkla kullanılan VPN servislerinin kapatılması istemişti. Türkiye’de VPN kullanımı suç kabul edilmemekle beraber, uygulamada agresif bir şekilde VPN servislerinin kısıtlandığı VPN sağlayıcılarınca da zaman zaman belirtilmektedir. En son olarak sansür yasası ile ilgili hazırlıkların devam ettiği Temmuz 2020’de MHP Genel Başkan Yardımcısı Feti Yıldız, “Erişim engeli koyulan platformlara, yasaklı sitelere VPN (sanal özel ağ) üzerinden de erişimin önlenmesi için yeni ve köklü tedbirler alınmalı, uluslararası işbirliği geliştirilmelidir” çağrısında bulunmuştu²⁰

Yetkililerin açıklamalarına göre, Türkiye’de sosyal medya hesapları yasa öncesi de kapsamlı bir şekilde takip edilmekteydi. İçişleri Bakanlığı’nın açıkladığı verilere göre 1 Ocak 2020 -14 Ağustos 2020 tarihleri arasında 6 bin 743 sosyal medya hesabı kullanıcısı hakkında paylaşımları nedeniyle adli işlem başlatıldı.

18 <https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/brEi5.pdf> (erişim tarihi Kasım 2020)

19 “Türkiye 2019’da dünyada en çok VPN kullanan 3. ülke oldu”, 1 Temmuz 2019 Euronews, <https://tr.euronews.com/2020/07/01/turkiye-yasak-dinlemedi-dunya-da-en-cok-vpn-kullanan-3-ulke-oldu-internet-erisim>

20 “MHP, VPN erişiminin de engellenmesini istedi” <https://www.gazeteduvar.com.tr/politika/2020/07/27/mhp-vpn-erisiminin-de-engellenmesini-istedi>

C. FREE WEB TURKEY PLATFORMU BULGULARI

Açık kaynaklara yansıyan haber ve rapor izlemesi sonucu Free Web Turkey Platformu'nun tespit edebildiği kadarıyla 1 Kasım 2019 ve 31 Ekim 2020 tarihlerini kapsayan 12 ay süresince en az 1910 URL, alan adı ve sosyal medya paylaşımına mahkemelerce erişim engeli getirilmiştir. Dağılım olarak bakıldığında bu sayının 870'ini engellenen haber URL'leri oluşturmaktadır. Aynı şekilde bazıları birden çok kez olmak üzere toplam 26 haber sitesi bu dönemde engellenmiştir. Bu dönemde siyasi görüş ve yorum veya haber içerikli 42 sosyal medya hesabı veya paylaşımını engelleyen mahkeme kararları da haberlere yansımıştır. Medyaya yansıdığı şekliyle engellenen her sitenin URL'sini ve ilgili mahkeme kararını incelemek mümkün olmasa da, bu veri setinde temel alınan kaynaklar; 909 erişim engeli kararının Bahis Siteleri, Yetişkin Siteleri, Kaldıraçlı işlem yapan finansal siteler, dolandırıcılık amaçlı siteler ile phishing sitelerine yönelik kararlar olduğunu yazmışlardır.

Engelleme şekline göre dağılım

Engelleme türü	İncelenen karar sayısı	Etkilendiği bilinen URL sayısı
Alan adı engellemesi	45	1036
Boğma veya yavaşlatma	1	1
URL engellemesi	101	870
Yerel engelleme	3	3
Toplam	150	1910

* Bu tabloda yer alan değerlendirmelere dair veri ve sınıflandırma EK 1 bölümünde bulunabilir.

Engellendiği bilinen ve haber niteliği taşıyan URL'lere içerik yönünden bakıldığında bu kararlarda tematik anlamda büyük bir tutarlılık olduğu göze çarpmaktadır.

Bu dönemde Sulh Ceza Hakimliklerince erişim engeli kararı verildiği bilinen haberlerin büyük bir çoğunluğu kamu yararı içeren, kamusal kişiler ve olaylarla ilgili bilgiler taşıyan haberler olmuştur. Tutarlı bir şekilde, Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) il ve ilçe başkanlıkları, belediyeleri veya belediye başkanlarıyla ilgili haberler, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ailesi ve AKP'ye yakın tarikat veya oluşumlarla ilgili haberlere erişim getirildiği söylenebilir. Aynı şekilde engellenen muhalif haber sitelerinin ağırlıklı olarak Kürt haber siteleri olduğu görülüyor. Bu dönemdeki ayrıca kadın ve çocuklara yönelik suç işleyen kişilerin korunmasını sağlayan kararların devamlılığında da bir tutarlılık gözlemlenmiştir.

Alan adı engellemelerinin temel dağılımı

Erişim engelinin genel teması	İncelenen karar sayısı	Etkilendiği bilinen URL sayısı
Bahis ve yetişkin	6	633
Ermenistan hükümetine bağlı siteler	1	5
Haber dışı site engeli	2	72
Eleştirel haber sitesi	18	26
İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	13	276
Tanışma siteleri	2	2
Uluslararası hizmetler	1	1
Yabancı ülkelere cevaben yapılan engelleme	2	21
Toplam	45	1036

Raporun bulguları, interneti baskılamaya yönelik girişimlerin amacının iktidar politikalarına ilişkin tartışmaların engellenmesi olduğu izlenimini doğrulamaktadır. Raporun kapsadığı dönemde en az 1910 URL'yi etkileyen 150 erişim engeli kararı tespit edilmiştir.²¹ Bu kararların 22 tanesi haber sitelerinin (26 adet alan adı) veya yayınlanmış haberlere ait URL'lerin (870 haber URL'si) erişime engellenmesine ilişkindir. Erişime engellenmesine karar verilen yayınların 368'i, doğrudan Adalet ve Kalkınma Partisi ("AKP") Cumhurbaşkanı'nın yönetimi, bu partinin belediye ve yöneticileri veya Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ailesi ile ilgilidir. Yine basına yansıyan kararlardan görülebildiği kadarıyla en yüksek sayıda URL'yi etkileyenler de bu tür kararlar olmuştur.

İncelenen engel kararlarının tematik dağılımı

Erişim engelinin genel teması	İncelenen karar sayısı	Etkilendiği bilinen URL sayısı
Bahis ve yetişkin siteleri	6	633
COVID-19	6	56
Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	13	154
Diğer haber engelleri	16	79
Diyanetle ilgili haberler	2	40
Ermenistan hükümetine bağlı siteler	1	5
Haber dışı site engeli	2	72
Eleştirel haber sitesi	18	26
Hayvana şiddet haberleri	2	2
Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	56	368
İnternet boğması	1	1
İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	13	276
Şirket haberleri	3	8
Tanışma siteleri	2	2
Tarım haberleri	4	165
Uluslararası hizmetler	1	1
Yabancı ülkelere cevaben yapılan engelleme	2	21
Yerel engelleme	1	1
YouTube haber kanalı	1	0
Toplam	27	474

Muhalef sitelere yönelik alan adı engellemeleri 22 kararla ve en az 26 alan adının engellenmesiyle bu kategoriyi takip etmektedir. İncelenen 150 karardan 101'inin (kapatılan alan adları sayılmaksızın) doğrudan haber engeli olduğu düşünülürse, hükümetin ve Sulh Ceza Hakimliklerinin ülke yönetimine ilişkin eleştirel içeriklere ne kadar ağır bir sansür uyguladığı çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu manzara, elbette birçok adliye binasında gazetecilere yönelik olarak devam eden çok sayıda davayla da uyum göstermektedir.

Bu dönemde ayrıca kadın, çocuk veya dezavantajlı kişiler lehine alındığı iddia edilen ve fakat failleri korumaya yönelik erişim engelli kararlarına da rastlamak mümkündür. Kadın cinayetleri veya tarikat liderlerinin çocuklara yönelik gerçekleştirdiği cinsel suçlarla ilgili 13 karar ortaya çıkmış olup bu kararlar en az 154 içeriği etkilemiştir. Bu dönemde hükümetin COVID-19 politikalarına yönelik sansür getiren ve en az 56 URL'yi etkileyen 6 karar bulunmaktadır. Bu dönemde erişim engellerinin hedef aldığı genel konular aşağıdaki tabloda görülebilir.

21 Erişime engellenen URL'lere ilişkin detaylı bilgi için EK 1'de sunulan tabloya bakınız.

URL bazlı engellemelerin temalarına göre dağılımı

Erişim engelinin genel teması	İncelenen karar sayısı	Etkilendiği bilinen URL sayısı
COVID-19	6	56
Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	13	154
Diğer haber engelleri	14	77
Diyanetle ilgili haberler	2	40
Hayvana şiddet	2	2
Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	56	368
Şirket haberleri	3	8
Tarım	4	165
YouTube haber kanalı	1	0
Toplam	95	814

C.1. Uygulamada sansür: Öne çıkan temalar

Öne çıkan temalar açısından bakıldığında, hükümet veya AKP ile ilgili haberlere getirilen erişim engelleri kapsamında Kasım 2019 ayında AKP'nin Manisa İl Başkanlığına iş bulmak için gelen kadınların seks işçiliğine zorlandığı yönündeki habere getirilen erişim engeli verilebilir. Yine Kasım 2019'da T24 haber sitesinde Tolga Şardan'ın Menzil Tarikatı olarak bilinen bir oluşumla ilgili yaptığı haber T.C. Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 2019/8485 nolu kararıyla engellenmiştir.

Şubat 2020'de, İstanbul Anadolu 6. Sulh Ceza Hakimliği Cumhuriyet gazetesinin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın 50 bin dolarlık çantasıyla ilgili haberine erişim engeli getirmiştir. 12 Şubat tarihinde ise İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği, dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın Kanal İstanbul güzergahında arazi aldığına yönelik haberlere erişim engeli getirmiş, İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği de 21 Şubat'ta bu arazilerle ilgili çıkan erişim engeli haberlerine dair de bir erişim engeli getirilmiştir.

Şubat ayında ayrıca Jin News sitesine 9. kez erişim engeli getirilmiş ve YouTube'dan yayın yapan KHK TV kanalına erişim engeli getirilmiştir. Şubat ayında ayrıca İdlib'de hayatını kaybeden Türk askerleri ilgili haberler sırasında genel sosyal medya yavaşlatılması uygulamasına geçilerek, Hakimlik kararı içermeyen bir erişim engeli de uygulanmıştır.

Haberlere getirilen erişim engelleri aynı zamanda genellikle haberi yazan gazeteciye karşı soruşturma, gözaltı ve tutuklama süreçleriyle sonuçlanmıştır. Mart ayında OdaTV Haber Müdürü Barış Terkoğlu ve gazeteci Hülya Kılınç'ın Libya'da hayatını kaybeden bir Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) mensubu ile ilgili haberleri nedeniyle tutuklanmasının ardından OdaTV haber sitesine erişim engeli getirilmiştir.

Nisan ayında ise, AKP'nin COVID-19 pandemisini yönetme biçimini eleştiren gazeteci Fatih Portakal'ın sosyal medya paylaşımlarına erişim engeli getirildi ve bu paylaşımlar nedeniyle hakkında bir iddianame hazırlandı. Benzer şekilde, Şubat ayında erişim engeli getirilen Berat Albayrak'ın Kanal İstanbul Güzergahında arazi alması haberleri nedeniyle Cumhuriyet Gazetesi muhabiri Hazal Ocak'a, Mart ayında dava açıldı.

Yine Nisan ayında, aralarında Independent Türkçe, SPA, Al Riyadh ve Al Hayat'ında bulunduğu 18 haber sitesi Suudi Arabistan'ın Anadolu Ajansına getirdiği erişim engeline misilleme olarak engellendi. Yine Nisan ayında, iktidar mensuplarına yönelik haberler kapsamında Fahrettin Altun'un Kuzguncuk'ta kiralandığı araziye yaptırdığı yapının haberine erişim engeli getirilerek en az 273 URL engellendi. Gene nisan ayı içinde Diyanet İşleri Başkanlığı girişimiyle kurumun başkanlık görevini yürüten Ali Erbaş hakkında yapılan en az 40 paylaşımına erişim engeli getirildi.

Mayıs ayında gazeteci Can Dünder'in kurucusu olduğu; yurt dışından haber yapan Özgürüz'ün Ozguruz19.org alan adı erişime engellendi. Haziran ayında da hakimlikler iktidarın özellikle finansal ilişkileriyle ilgili haberlerine engellemeler getirdi. Haziran 2020'de "AKP'li Tefvik Göksu belediye borcuna karşılık cami verecek" haber, Başkentgaz'ın, Bilal Erdoğan'ın kurucuları arasında yer aldığı TÜRGEV'e bağış yaptığına dair haberler; Menzil cemaatinin Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi'nin adının "İstanbul

Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi” olarak değiştirilmesi üzerine yapılan haberlere erişim engeli getirildi. Bu dönemde aynı zamanda Ekşi Sözlük sitesinde “Bilal’e anlatır gibi anlatmak” başlığına erişim engeli getirildi. Ayrıca, gazeteci Dünder’in haber sitesi Özgürüz’ün Ozguruz20.org alan adı da Haziran ayında tekrar erişime engellendi.

Temmuz ayında ise erişime engellenen haberler arasında gene hükümete yakınlığıyla bilinen kişi ve kurumlar bulunuyordu. Gaziantep Üniversitesi’nin eski Rektörü Ali Gür hakkında YÖK’ün “belgede sahtecilik” ve “görevi kötüye kullanma” suçlamasıyla açtığı soruşturma haberine Gaziantep’te Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli getirildi (ancak bu engel 6 Kasım tarihinde Gaziantep 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kaldırıldı²²) Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan hakkında yolsuzluk haberleri ile talebine rağmen koruma altına alınmayan ve katledilen Fatma Altınmakas’a dair haberler ve Twitter’da #FatmaAltınmakasaSesOl etiketi ile yapılan paylaşımlara erişim engeli getirildi.

Ağustos ayında Jin News sitesine 10. kez erişim engeli gelirken, iktidar ve yakın çevrelerle ilgili haberler de engellenmeye devam etti. Bunlar arasında Bilal Erdoğan’ın imam hatip lisesinden arkadaşı Aykut Emrah Polat’ın TMSF’nin düzenlediği ihaleyi 280 milyon TL’ye kazanmasına ilişkin haberler ile Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın Ayasofya’da namaz kıldıktan sonra Salih Mirzabeyoğlu’nun mezarını ziyaret etmesine dair haberler yer alıyor. Ayrıca Ağustos ayında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba’nın Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş hakkında Twitter hesabı üzerinden yaptığı paylaşıma erişim engeli kararı geldi.

Kadın ve çocuklara karşı işlenen suçlarda suçu işleyenleri korumaya yönelik kararlara, cinsel saldırı suçlamasından hüküm giyen güreşçi Recep Çakır hakkındaki 28 habere erişim engeli getirilmesi örnek olarak gösterilebilir. Ağustos ayında aynı zamanda gay erkeklerin sosyalleşme sitesi Hornet’e de erişim engeli getirildi.

Eylül ayında, kadın ve çocuklara yönelik suç işleyen kişileri koruyan suçlar kategorisine dahil olarak Uşşaki tarikatı lideri F. N.’in bir çocuğu istismar etmesine yönelik haberlere ve bir ceza hukukçusunun Aleyna Çakır cinayetiyle ilgili tweet’leri ve ilgili Ekşi Sözlük başlığına erişim engeli getirildi. Erdoğan’ın ailesi veya hükümet mensuplarına yönelik haberler arasında Reza Zarrab davasının Bakan Albayrak ve Aktif Bank ile ilişkisi, Üsküdar’da, ‘okul yapılması’ şartıyla bağışlanan arazinin Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın kurucusu olduğu Medipol Hastanesi tarafından otopark olarak kullanıldığına yönelik haberler, Emine Erdoğan’ın çantası ile ilgili haberler, ve ekşi sözlük’te “Bilal’e anlatır gibi anlatmak” başlığına getirilen engel yer alıyor. Hornet’in engellenmesinin ardından ayrıca Eylül ayında Türkiye’nin en eski arkadaşlık sitelerinden olan ve LGBTİ+ arkadaşlık ve tanışma sitesi gabile.com Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği’nin kararıyla erişime engellendi. Ayrıca Eylül ayında Sendika.org, Yeni Yaşam, Mezopotamya Ajansı ve Yeni Demokrasi web sitelerine erişim engeli getirildi.

Ekim ayında ise haber siteleri engellemeleri devam etti. Bu süreçte Rudaw Türkçe ve Nupel.Net ile Zonguldak’ta yayın yapan Kanal Z’nin internet sitesi erişime engellendi. Eylül’de ayrıca Dağlık Karabağ bölgesinde Azerbaycan ile çatışma halinde olan Ermenistan hükümetinin resmi web sitelerine erişim engellendi, ancak bunun nasıl bir mekanizmayla gerçekleştirildiği anlaşılmadı. Bu dönemde erişim engeli getirilen ve kamuyu ilgilendiren diğer haberler arasında Birgün Gazetesinin ‘Medipol ve TCDD hakkında suç duyurusu’ başlıklı haberi, AKP Urfa eski Gençlik Kolları Başkanı’yla ilgili haberler, hükümete yakın bir şirket olan Kalyon İnşaat’a vergi istisnası yapıldığına dair haberler erişime engellendi. Ekim ayında ayrıca Etkin Haber Ajansı (ETHA), JinNews ve Yeni Demokrasi Gazetesi adreslerine bir kez daha erişim engeli getirildi. Ayrıca Ekim ayında FinCEN belgeleri olarak bilinen ve Türk bankalarının 538 şüpheli işleme aracılık ettiğini gösteren haberlere de erişim engeli getirildi.

C.2. Türkiye’de erişim engelleriyle ilgili olumlu yargı kararları

AYM, yüksek yargıya intikal eden davalarda olumlu ve emsal olabilecek kararlara imza atabiliyor. Ancak bu yöndeki kararlar ülkedeki hukuk sisteminin yapısı nedeniyle gecikebiliyor ve hak ihlalini uzun zamanlara yayabiliyor.

22 <https://bianet.org/bianet/print/233764-4-saatte-getirilen-erisim-engeli-95-gunde-kaldirildi>

Türkiye’de yüksek yargıya başvurabilmek için iç hukuk yollarının tamamının tüketilmesi, yerel ve alt derece mahkeme kararlarının tamamına öngörülen zamanlarda itiraz edilmesi gerekiyor. Bu, usuli teferruatların tamamının tüketilmesini beklemek ve takip etmek anlamına geliyor. Örneğin, Wikipedia, 24 Nisan 2017’de web sitesinin tamamına getirilen erişim engelinin kaldırılması için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmuş ancak Türkiye’deki iç hukuk yolları tüketilmediği için sonuç alamamıştı. Sonrasında ülkedeki iç hukuk yollarına da başvuran Wikimedia Vakfı, konuyu Anayasa Mahkemesi’ne taşıyabilmişti. Anayasa Mahkemesi, yaklaşık iki yılın ardından, 29 Aralık 2019’da, Wikipedia’ya uygulanan erişim engelinin hak ihlali olduğuna karar verdi.

AYM’nin Wikipedia kararından sonra 2015 yılından beri erişimi engellenen sosyal medya sitesi İmgur’a da erişimi tekrar sağlanabildi. 31 Mart 2015’te İstanbul’da öldürülen savcı Mehmet Selim Kiraz’ın fotoğrafları İmgur sitesine yüklenmiş, bunun üzerine sitenin erişimi İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla engellenmişti. Erişimin engellenmesine neden olan fotoğraflar siteden kaldırıldıysa da erişim engeli devam etmiş, Anayasa Mahkemesi’nin Wikipedia kararından sonra ise engel kaldırılmıştı.

Yayına başladığı günden itibaren onlarca erişim engeliyle karşılaşan Sendika.org sitesi de iç hukuk yollarına yapılan başvuruları bitirdikten hemen sonra, 2015 yılında olayı Anayasa Mahkemesi’ne taşıdı. Anayasa Mahkemesi yaklaşık beş yıl sonra ihlal kararı verdi ve siteye 6000 TL’lik manevi tazminat ödenmesine hükmetti. Ancak Anayasa Mahkemesi’nin bu kararı yerel mahkeme olan Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından uzun süre uygulanmadı.

2015 yılında askerler tarafından öldürüldükten sonra cesedi panzerin arkasına bağlanarak sürüklenen Hacı Lokman Birlik’le ilgili haberlere de “terör örgütü övgüsü” gerekçesiyle erişim engeli kararı verildi. Olayla ilgili çeşitli haber ajansları tarafından yapılmış 111 habere erişim farklı mahkemelerce engellendi. Bu konuda yaptığı haberin erişimine engelleme getirilen basın kuruluşlarından Birgün Gazetesi, Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği’nin verdiği karara itiraz etti ancak bu itiraz reddedildi. Bunun üzerine gazete, olayı Anayasa Mahkemesi’ne taşıdı. Anayasa Mahkemesi erişim engeli kararından dört yıl sonra, 2019’da gazetenin basın ve ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verdi.

AYM, basın ve ifade özgürlüklerinin ihlal edildiği davalarda atıl kalması ve kararlarını zamana yayması nedeniyle eleştiriliyor. Sivil toplum kuruluşları ve insan hakları aktivistleri, Mahkeme’den ihlal kararı çıkana kadar toplumu yakından ilgilendiren konuların gündemden düştüğünü, kamu yararının ve toplumun bilgiye erişim hakkının kadük bırakıldığını savunuyor.

C.3. Sosyal medya platformlarına Türkiye’den yapılan içerik çıkarma başvuruları

Sosyal medya platformları, kullanıcı verileri, kayıtları veya içeriğin kaldırılmasına yönelik taleplerle ilgili olarak çeşitli istatistikleri açıklayan “Şeffaflık Raporları” yayınlamaktadır. Bu raporlar, kullanıcılara hükümetlerinin bu kurumlardan ne kadar veri istediğini öğrenme fırsatını tanımaktadır. 2010 yılında ilk olarak Google tarafından yayınlanan istatistiklerle başlayan Şeffaflık Raporu uygulaması, dijital aktivistlere göre hükümetlerin uyguladığı gözetim uygulamalarının ölçeğini anlamada önemli bir araçtır²³. Son yıllarda Şeffaflık Raporlarının yeterince şeffaf olmadığı ve platformların kişisel verileri korumak için ne kadar çaba gösterdiğinin bu istatistiklerden anlaşılamadığı²⁴ yönünde eleştiriler gelse de, hükümetlerden gelen bilgi ve içerik çıkarma istekleri açısından bu raporlarda Türkiye’nin yerini görmek kullanıcılara yönelik gözetim ve sansürleme politikalarının arka planına ışık tutmaktadır.

Türkiye’deki devlet kurumları, bu şirketlerin yayınladığı raporlarda kullanıcı bilgisi isteme ve içerik çıkarma isteklerinde genellikle en üst sıralarda yer almaktadır. Örneğin 2019 yılında Türkiye Facebook ve Instagram’a gönderilen devletlerce 6. sıradaydı. Dijital hak örgütlerince en şeffaf Şeffaflık Raporlarından birini ürettiği düşünülen Reddit’in raporuna göre Türkiye 2019’da devlet mercilerinden gelen içerik çıkarma veya erişim engellemeleri isteklerinde zirvedeydi.

²³ Şeffaflık Raporlaması,, James Losey ve Grady Johnson, Global Information Society Watch 2012 Internet ve Yolsuzluk, <https://www.giswatch.org/en/information-and-democracy/transparency-reporting>

²⁴ Sizi kim kolluyor? (Who has your back) başlıklı rapor, <https://www.eff.org/wp/who-has-your-back-2019>

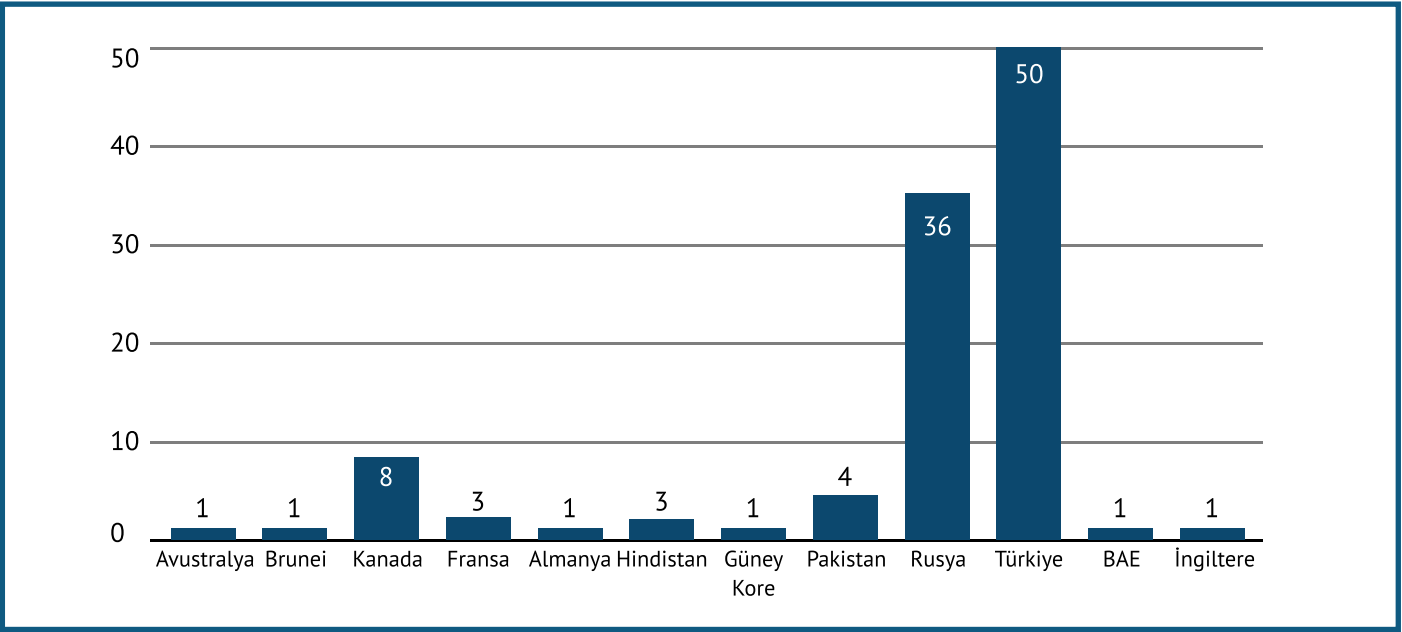

C.4. Facebook, Reddit, Wordpress, Twitter ve TikTok şeffaflık raporlarında Türkiye

Facebook'un 2020 yılının ilk altı ayına dair yayınladığı verilere göre²⁵, Ocak - Haziran 2020 arasında platformda yönlendirilen 138,032 kullanıcı bilgisi isteğinden 6171'ini gerçekleştiren Türkiye, hesap kullanıcı bilgisine dair istekte bulunan 145 ülke arasında 7. sıraya yerleşti. Aynı dönemde yapılan toplam 2212 içerik kaldırma isteğinden 821'i Türkiye'deki devlet kurumlarından geldi. Türkiye içerik çıkarma isteğinde bulunan 60 ülke arasında 9. sırada yer alıyor.

Platformun geçen yıla dair paylaştığı veriye göre ise 2019'un ilk altı ayında Facebook ve Instagram platformlarından toplam 17807 içerik çıkarıldı. Türkiye'nin çıkarılmasını istediği 2060 içerik çıkarma ve 2537 hesapta engelleme isteğinden 599'u yerine getirildi. Tüm ülkeler arasında Türkiye 6. sırada yer aldı. Yılın ikinci yarısında devlet mercilerinin isteğiyle Facebook ve Instagram'dan toplam 15826 içerik çıkarıldı. Türkiye 536 içerikle 10. sırada yer aldı. Facebook verisine göre Türkiye toplam 4306 içerik engeli ve 5481 hesap bilgisi istemişti. Facebook tarafından 2019 yılında Türkiye'den çıkarılan içerik sayısı 1135 oldu. Tüm yıl bazında Türkiye en çok içerik çıkarılan 8. ülke oldu.

Reddit 2019 Şeffaflık Raporu'na²⁶ göre Reddit Platformu, 2019 yılı boyunca 12 devlet merciden 110 adet içerik çıkarılması veya erişim engellenmesi isteği aldı. Platform bu isteklerin 41'ini uygularken 69'u konusunda bir eylem gerçekleştirmedi. 110 içerik çıkarma veya kısıtlama getirilmesi isteğinin 50'si Türkiye tarafından yapıldı. Türkiye'yi 36 istekle Rusya takip ediyor. Diğer ülkelerin içerik engellenmesi isteği 1 ila 8 arasında değişiyor. Rapora göre 2019 yılında Türkiye kullanıcı kimliği öğrenme isteğinde bulunmadı.

Reddit 2019 Şeffaflık Raporu'ndan alınmıştır.

Google'ın paylaştığı şeffaflık verilerine göre²⁷, 2019 yılının ilk yarısında Türkiye'den toplam 4362 öge için kaldırma talebinde bulunuldu. Bu taleplerin %31'i "iftira", %30'u "ulusal güvenlik", %20'si ise "gizlilik ve güvenlik" gerekçesiyle yapılmıştı. Google, kaldırılması talep edilen 4362 ögenin 1148'ini yasal gerekçeyle, 182'si ise şirket politikası gerekçesiyle kaldırdı. 2019 yılının ikinci yarısında ise, Türkiye'den toplam 2602 öge için kaldırma talebinde bulunuldu. Bunların 850'si yasal gerekçeyle, 110'u ise politika gerekçesiyle Google tarafından kaldırıldı. Bu taleplerin %47'si "iftira", %23'ü "gizlilik ve güvenlik", %15'i ise "ulusal güvenlik" gerekçesiyle yapılmıştı. 2020 yılının ilk yarısına ilişkin paylaşılan verilere göre ise bu aralıkta toplam 3559 öge için kaldırma talebinde bulunuldu. Bu taleplerin %48'i "iftira", %15'i "gizlilik ve güvenlik", %11'i ise "ulusal güvenlik" gerekçesiyle yapıldı. Kaldırılması talep edilen 3559 ögenin 913'ü yasal gerekçeyle

25 Facebook tüm Şeffaflık Raporları <https://transparency.facebook.com/>

26 Reddit 2019 Şeffaflık Raporu <https://www.redditinc.com/policies/transparency-report-2019>

27 Google Şeffaflık Verileri <https://transparencyreport.google.com/government-removals/by-country/TR>

le, 113'ü ise şirket politikası gerekçesiyle Google tarafından kaldırıldı.

Twitter'ın yayınladığı şeffaflık verilerine göre²⁸, Türkiye'den 2019 yılının ilk yarısında 6073, ikinci yarısında ise 5195 adet kaldırma talebinde bulunuldu. Bu doğrultuda 2019 yılının ilk yarısında yapılan taleplerin hiçbiri Twitter tarafından kabul görmezken, ikinci yarısında yapılan taleplerin %31.2'si olumlu sonuçlanarak bu içerikler kaldırıldı. Twitter'ın Şeffaflık Raporu'nda sunduğu bir başka veri seti de, kullanıcı hesaplarına ilişkin yapılan bilgi talepleriyle ilgili. Buna göre, 2019 yılının ilk yarısında Türkiye'den 350, ikinci yarısında ise 449 adet bilgi edinme talebinde bulunulurken, bu taleplerin hiçbiri olumlu sonuçlanmadı. Twitter'ın paylaştığı verilere göre, Türkiye'den yapılan içerik kaldırmaya yönelik yapılan 41,451 yasal talep, dünya çapında yapılan toplam 100,945 yasal talebin %41'ini oluştuyordu.

Wordpress'in şeffaflık verilerine göre, 2019 yılının ilk yarısında²⁹ Türkiye'den 72 web sitesine ilişkin 45 mahkeme kararı sunularak kaldırma talebinde bulunuldu. Bu süreçte kabul edilen taleplerin %31'i şirket politikasını ihlal ettiği gerekçesiyle, %60'ı ise yalnızca yapılan talep göz önünde bulundurularak kabul edildi. 2019 yılının ikinci yarısında ise³⁰ Türkiye'den 38 web sitesine ilişkin 27 mahkeme kararının yanı sıra, hükümet ve kolluk kuvvetlerinden 27 adet talep ile kaldırma talep edildi. Bu süreçte kabul edilen taleplerin %44'ü şirket politikasını ihlal ettiği gerekçesiyle, %52'si ise sadece yapılan talep göz önünde bulundurularak kabul edildi. Türkiye, 2019 yılı süresince Rusya ve Pakistan'la birlikte en fazla sayıda web sitesine ilişkin en fazla sayıda kaldırma talebinde bulunan ilk üç ülke arasında yer alıyor. 2020 yılının ilk yarısında ise, Rusya rusya 69 kaldırma talebiyle 1. sırada yer alırken, İsveç 10 taleple ikinci, Hindistan ve Türkiye ise 9'ar taleple üçüncü sırada yer alıyor. Bu aralıkta Türkiye'den toplam 9 adet mahkeme kararı ile 13 web sitesine ilişkin kaldırma talebinde bulunulurken, kabul edilen taleplerin %44'ünün şirket politikası ihlali sebebiyle, %44'ünün ise sadece yapılan talep göz önünde bulundurularak kabul edildiği belirtiliyor. Bu noktada, Wordpress'in Rusya, Pakistan ve Türkiye'den gelen kaldırma taleplerine yönelik "geoblock" denilen yöntemi kullanarak, yalnızca kaldırma kararının geldiği konuma ait IP adresleri üzerinden içeriğin erişime engellenmesi yaklaşımını benimsediğini belirtmek gerekir. Şirket, bu yaklaşımı benimsemesine dayanak olarak Wordpress'in tamamen erişime engellenmesinin önüne geçme amacına işaret ediyor ve bunun teorik bir endişe olmadığını, daha önce Rusya ve Türkiye'de yaşandığını hatırlatıyor.

TikTok³¹'un 2020'nin ilk altı ayı Şeffaflık Raporuna göre 1 Ocak 30 Haziran 2020 tarihleri arasında platforma devletlerden 1187'si Hindistan'dan olmak üzere toplam 1561 kullanıcı bilgisi isteği geldi. Bu isteklerin 4'ünü yapan Türkiye, kullanıcı bilgisi isteğinde bulunan 42 ülke arasında 16. bulunuyor. Aynı dönemde içerik çıkarma istatistikleri temelinde bakıldığında ise toplam 135 istekten 9'unu gerçekleştiren Türkiye, 15 ülke arasında 6. sıraya yerleşti.

C.5. Dünyada internet sansürü

İnternet sansürüne dair kısıtlamalar dünyanın birçok yerinde artarak devam ediyor. Demokratik olarak gelişmiş kabul edilen ülkelerde de çevrim-içi alanda ifade özgürlüğünü denetim altına almaya ve kısıtlamaya yönelik birçok yasa ve uygulama bulunuyor.

Bunlardan en önemlilerinden biri, 2018 Ocak ayında internette işlenen nefret suçlarına karşı geçirilen ve NetzDG adıyla bilinen Alman Ağ Yasası³². Bu yasaya göre Alman Ceza Kanunu kapsamında nefret veya aşağılama söylemi olarak kabul edilen ifadelerin sosyal medya şirketlerince engellenmesi veya kaldırılması gerekiyor. Bunu yerine getirmeyen sosyal medya şirketlerini milyonlarca euro'luk ceza bekliyor. Yale Hukuk Fakültesi Medya Özgürlükleri ve Bilgiye Erişim Kliniğinden Diana Lee'ye göre³³ bu yöntemle Almanya, sosyal medya şirketlerini içerik düzenleyiciler olarak kamu hizmeti sistemine dahil etmiş oluyor.

Yasa, sansürün bu yöntemle özel şirketlere delege edilmesi konusunda aralarında Türkiye'nin DE bu-

28 Twitter Şeffaflık Raporu <https://transparency.twitter.com/en/reports/countries/tr.html>

29 Wordpress 2019 1. Yarı Şeffaflık Raporu <https://transparency.automattic.com/takedown-demands/takedown-demands-2019-jan-1-jun-30/>

30 Wordpress 2019 2. Yarı Şeffaflık Raporu <https://transparency.automattic.com/takedown-demands/takedown-demands-2019-jul-1-dec-31>

31 TikTok 2019 2. Yarı Şeffaflık Raporu <https://www.tiktok.com/safety/resources/transparency-report>

32 Almanya NetzDG yasası hakkında <https://www.ceps.eu/ceps-projects/the-impact-of-the-german-netzdg-law/>

33 Almya'nın NetzDG'si ve Online İfade Özgürlüğüne Yönelik Tehdit, Yale Hukuk Fakültesi Web Sitesi, Ekim 2017, <https://law.yale.edu/mfia/case-disclosed/germanys-netzdg-and-threat-online-free-speech>

lunduğu birçok ülkeye ilham vermiş olmakla eleştiriliyor³⁴. Danimarkalı düşünce kuruluşu Justicia, 2019 yılında yayınladığı bir raporda bu konu hakkında uyarıda bulunarak: “Avrupa’nın en etkin demokrasisinin otoriter devletlerin amaçlarına hizmet edecek ve kolayca adapte edilebilecek, üçüncü kurumlar aracılıyla çevrimiçi sansür mekanizması geliştirip bunu meşrulaştırarak küresel internet özgürlüklerinin daha da aşınmasına sebep olup olmadığı sorusu ortaya çıkıyor” yorumunu yapmıştı³⁵.

Benzer şekilde Birleşik Krallık’ta da Almanya’dakine benzer bir Çevrimiçi Sakıncalar yasası konusunda tartışmalar sürüyor³⁶.

C.6. COVID-19’un dünyada sansüre etkisi

Bu rapor yayına hazırlandığı tarihlerde dünyada 40 milyondan fazla kişi COVID-19’a yakalanmış ve 1 milyondan fazla kişi virüs nedeniyle hayatını kaybetmişti. Pandeminin beraberinde getirdiği küresel ekonomik ve siyasi sorunların yanı sıra en büyük etkisi internet özgürlükleri ve ifade özgürlüğü üzerinde oldu. 2020 yılında yayınlanan birçok çalışma, dünyanın çoğu ülkesinin salgını halklar üzerinde gözetim gücünü artırmak ve internette ifade özgürlüğünü kısıtlamak amacıyla kullandığını gösteriyor.

Ekim ayında Freedom House tarafından yayınlanan Pandeminin Dijital Gölgesi raporu Haziran 2019 ve Mayıs 2020 tarihleri arasında sansür yasaları, net neutrality korumaları, erişim engelleri, internet erişimin kısıtlanması uygulamalarını dünya internet kullanıcılarının %87’sini temsil eden 65 ülkede inceliyor³⁷. Rapora göre, en az 45 ülkede pandemiyle ilgili çevrimiçi haber ve ifadeleri yüzünden aktivist ve gazetecilere yönelik gözaltı ve tutuklama işlemleri gerçekleştirildi. En az 20 ülkede ifade özgürlüğünü kısıtlayan yasalar kabul edilerek, pandemi bunlara bir dayanak olarak gösterildi. İncelenen ülkelerin en az 28’inde hükümetler sağlık verileri, pandemi ile ilgili işlemlerdeki yolsuzluk iddiaları ve COVID-19 yönetim süreçleri ile ilgili yazı veya yorum içeren web siteleri ve sosyal medya paylaşımlarına erişim engeli getirdiler.

Dünya genelinde internet sansürünün yaygınlaşması elbette COVID-19’a dayanıyor. Örneğin, Çin’in Sincan eyaletinde yurttaşların verisini hükümete aktaran teknolojiler, ülkenin birçok yerinde kullanılmaya başlandı. Çin, Freedom House’un raporun altı senedir arka arkaya internet özgürlükleri konusunda en son sırada yer alıyor. İnternet özgürlükleri konusunda bir diğer endişe ise Türkiye’de kullanılan Hayat Eve Sığar uygulaması gibi GPS verisi kullanan uygulamalarla temas izleme teknolojilerinin yaygınlaşması. Bazı durumlarda toplanan veri GPS verisinden de fazla olabiliyor. Örneğin Rusya’da kullanılan uygulamada karantinada olan kişilerin aralıklı olarak selfie yüklemesi isteniyor. Hindistan’daki Aarogya Setu temas izleme uygulamasının 50 milyondan fazla kullanıcısı var. Bu kişilerin verileri hükümete ait sunuculara gönderiliyor.

C.7. İnternet hizmetinin yavaşlatılması veya kesilmesi

Geçtiğimiz sene içinde aynı şekilde en az 13 ülkede devlet eliyle internetin bant genişliği daraltılması veya başka yöntemlerle kapatılması gündeme geldi. Örneğin Ağustos 2020’de Belarus’ta yapılan Başkanlık seçimleri sırasında, Belaruslular üç gün boyunca internete erişemedi³⁸. Benzer şekilde, Türkiye’de Şubat 2020’de Suriye’nin kuzeydoğusundaki İdlib kentinde, 33 askerin hayatını kaybetmesi sonrasında Türkiye’de de yaklaşık 12 saat boyunca internet erişiminde sorunlar yaşandı³⁹. İnternet kesintilerinin yaşam hakkı ihlallerine varan sonuçları olabiliyor: örneğin, İran’da 2019 Kasım’ında yakıt zamlarına karşı yapılan ve dört gün süren protestolar sırasında ülkede internet erişimi engellendiği sırada kolluk kuvvetlerinin aralarında çocukların da bulunduğu en az 304 kişiyi öldürdüğü ortaya çıkmıştı⁴⁰.

34 “Alman tarzı internet sansürü dünyada yaygınlaşıyor”, Reason.com haberi, Ekim 2020 <https://reason.com/2020/10/12/german-style-internet-censorship-catches-on-around-the-world/> “Almanya’nın çevrimiçi baskısı dünya diktatörlerine ilham verdi”, Foreign Policy makalesi, Kasım 2019 <https://foreignpolicy.com/2019/11/06/germany-online-crackdowns-inspired-the-worlds-dictators-russia-venezuela-india/>

35 Justicia’nın 2019 tarihli raporu <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/publications/the-digital-berlin-wall-how-germany-accidentally-created-a-prototype-for-global-online-censorship/>

36 Daha kapsamlı internet denetimi için Birleşik Krallık Parlemontusunda gerçekleşen konuşma ve yazışmalar <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cdp-2020-0093/>

37 Freedom House raporu <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2020/pandemics-digital-shadow>

38 Belarus’un interneti kesmesiyle ilgili haber: <https://www.dw.com/tr/belarus-interneti-kesti-psiphon-a%C3%A7t%C4%B1/a-54559327>

39 İdlib’deki saldırının ardından yaşanan internete erişim sorunu <https://t24.com.tr/haber/idlib-deki-saldirinin-ardindan-yasanan-internete-erisim-sorunu-sabah-saatlerinde-de-devam-ediyor,863690>

40 Af Örgütü’nün İran’daki protestolarda öldürülenlerle ilgili olarak Kasım 2020’de yayınladığı rapor <https://iran-shutdown.amnesty.org/>

D. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye, internet erişiminin zor olduğu; erişim engeli kararlarının kolay alındığı ülkeler arasında. Bu “kolaylık” daha çok yerel, ulusal haber siteleri için kullanılsa da uluslararası yayın yapan büyük internet sitelerini de hedef alabiliyor. Senelerce yasaklı kalan Wikipedia ve Youtube bunun çarpıcı örnekleri arasında. Twitter ve Facebook gibi sosyal medya siteleri ise daha çok nispi müdahalelerle kısıtlandı ve bu kısıtlamalar için çoğunlukla bir mahkeme kararı aranmadı. Halkların Demokratik Partisi (HDP) Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ve birçok milletvekilinin gözaltına alındığı 4 Kasım 2016’da sosyal medya sitesi Twitter’a erişim kısıtlanmıştı. Kısıtlama hakim kararıyla değil, sosyal medya sitesine uygulanan “throttling”, Türkçe’ye yeni girmeye başlayan tabiriyle “boğma” tekniğiyle uygulanmıştı. Milletvekillerinin tutuklanmasının yanı sıra, Türkiye’nin Suriye’ye yaptığı askeri operasyonlar sırasında da sosyal medya sitelerine erişim, aynı yöntemle, hakim kararı olmadan engellendi. Erişimi kısıtlanan sitelere, konuların gündemden düşmesiyle tekrar erişim sağlandı.

Sosyal medya, iktidara yakın kesim tarafından yoğun bir biçimde kullanılıyor. Cumhurbaşkanı’nın genel başkanlığını da yaptığı, AKP, sosyal medyayı en etkin kullanan partiler arasında. Global Statshot’un verilerine göre Türkiye’de 13.6 milyon Twitter kullanıcısı bulunuyor. İktidarda bulunan AKP’nin genel başkanını ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ise 17.1 milyon takipçisi bulunuyor. AKP ise Türkiye’de 2.5 milyonla en çok takipçisi olan parti konumunda. AKP’yi halihazırda ittifak halinde olduğu milliyetçi parti MHP, ana muhalefet partisi olan CHP, meclisin üçüncü büyük partisi HDP ve son seçimle birlikte meclise girmeyi başaran İYİ Parti takip ediyor.

İktidar partisi tarafından yürütülen politikaların özellikle Twitter’da anlık olarak karşılık bulması ve trend topic listesine en çok taşınan konular olması muhaliflerce eleştiriliyor. Muhalefet partileri, iktidarı “troll” ve “bot” hesaplar kullanmakla suçluyor. Muhalifler bu iddialarını iktidar partisinin politika ve söylemlerini destekleyen hesapların neredeyse aynı kelimelerle, çoğu zaman da benzer gramer hatalarıyla attığı binlerce benzer tweete dayandırıyor. Aynı iddiaları, iktidar partisinden çeşitli sebeplerle ayrılan ya da partiden kovulan siyasetçiler de dillendiriyor. AKP’nin kurucularından olan ve çeşitli dönemlerde bakanlık, başbakanlık gibi görevlerde bulunan Ali Babacan, Ahmet Davutoğlu, Bülent Arınç gibi isimler, muhtelif zamanlarda “trol ordusu” tarafından hedef alındıklarını belirtti ve üstü kapalı bir şekilde iktidar partisinin sosyal medyayı gizli bir sanal grupla yönlendirmeye çalıştığını imâ etti.

Hükümet, eleştirileri yanıtızsız bıraktı ve uzun zamandır bahsettiği “Sosyal Medya Düzenlemesi”ni Temmuz ayında yasalaştırdı. Düzenleme, Türkiye’de günlük erişimi 1 milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının en az bir kişiyi Türkiye’de temsilci olarak belirlemeleri gerektiğini aksi takdirde birçok yaptırım uygulanacağını öngörüyordu. Bugüne kadar sosyal medya şirketleri bu konuda nasıl bir yol izleyecekleri konusunda kamuya açık bir açıklama yapmadı. Sosyal medyada içerik sansürlenmesi, verilerin

yerel olarak tutulması, sosyal medya şirketlerinin temsilcilik açması, içerik sansürlenmesine gidilmediği takdirde büyük mali cezalar öngörmesi yönünden Türkiye’dekine benzer bir yasa çıkaran Pakistan’ın durumu, aralarında Facebook, Google ve Twitter’ın da bulunduğu birçok platform 20 Kasım tarihinde⁴¹ bir açıklama yayınlarak, bu yasa yürürlükte olduğu sürece bu ülkede faaliyetlerini sürdüremeyeceklerini açıkladılar. Henüz Türkiye için bu tür bir açıklama yapılmamış olsa da, şu anki veriler sosyal medya şirketlerinin Türkiye’de temsilci atamayacağı kanısını güçlendirmektedir.

Sosyal medya şirketlerinin Türkiye’ye temsilci atamaması ifade özgürlüğünün korunması yönünden önem kazanmıştır. Bir başka deyişle, Türkiye’de internet kullanıcılarının ve ifade özgürlüğünün kaderi öncelikleri kar etmek olan şirketlerin insafına terk edilmiş durumdadır. Buna rağmen, haber akışı ve ifade özgürlüğünün korunmasına yönelik çalışan STK ve aktivistlerin, bu şirketlerin temsilci atamaması yönünde çağrılar yapması faydalı olabilir.

Geçmişte Wikipedia, YouTube, Twitter gibi Türkiye’de yaygın olarak kullanılan sitelere erişim engellendiğinde genel kullanıcılar erişim engellerini aşabilmek için birçok yöntemi öğrenmişlerdi. İlerleyen dönemde haber akışının sağlanabilmesi için STK’ların yalnızca hem gazetecilere hem ortalama yurttaşlara yönelik dijital okuryazarlık eğitimi sağlaması sansür ve gözetim konusunda hem farkındalığı artıracak, hem de bu uygulamaların etkisini azaltabilecektir.

Son olarak, ifade ve basın özgürlüklerinin bir başka görünümü olan internet özgürlüklerine yönelik olarak getirilen kısıtlamaların mutlaka uluslararası prensipler çerçevesinde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu anlamda da internet özgürlükleri ve bilgi edinme hakkına getirilecek kısıtlamaların yasa ile öngörülmesi, bu yasa hükmünün de açık ve öngörülebilir olması gerektiği hatırlanmalıdır. Sosyal Medya Yasası gibi düzenlemeler mutlak olarak haklara getirilecek kısıtlamaların sınırlandırılması ilkesi ile uyumlu olmalıdır.

Geçtiğimiz Temmuz ayında yasalaşan “Sosyal Medya Düzenlemesi” bu saiklerle hazırlandı. Daha önce, URL adresleri tek tek incelenip engellenebiliyordu. Ancak bu, hızlı ve anlık olamıyor belli bir süreye ihtiyaç duyuyordu. Çünkü bir içeriğe yapılan şikayetin muhatabı ancak o içeriği oluşturan kişi ya da hesap olabiliyordu. Düzenlemeden sonra ise sosyal ağ sağlayıcıları, yani sosyal medya kuruluşlarının kendisi de şikayetin muhatabı haline geldi. Şikayetler artık sadece bir içeriğe değil o içerikleri barındıran paylaşımların geneline yönelik; şikayetin veya davanın muhatabı ise paylaşımı yapan kişiyle birlikte paylaşımı sağlayan platforma karşı da olabilecek.

Türkiye’de insan hakları alanında yaşanan hak ihlalleri çoğunlukla “hashtag” kampanyalarıyla dile getiriliyor ve görünür hale geliyor. Bu hashtag’lerde atılan bazı tweetler ise seçiliyor, inceleniyor ve erişime engelleniyordu. Yeni düzenlemenin getirdiği belki de en antidemokratik uygulamalardan biri, bu hashtag’lerin tümünün, içeriklerine bakılmaksızın engellenebilecek olması. Böyle bir ihtimalde sosyal medya siteleri engelleme kararlarına direnebilir, engelleme kararını uygulamayabilirler. Ancak o zaman da şikayet eden kişi ya da kurum, kararı uygulamayan site hakkında dava açabilecek ve mahkeme de hashtag’in ya da paylaşımların içeriğine bakmadan, erişim kararı olduğu için tazminat cezası verebilecek. Bu sosyal medya siteleri için oldukça külfetli sonuçlar doğurabilir. Çünkü sosyal medya siteleri, kullanıcılarının yerine, tazminatlar ödemeye mahkum bırakılabilir.

Ancak, her ne kadar karamsar bir tabloymuş gibi görünse de sosyal medya sitelerinin manevra alanı tamamen tükenmiş değil. Sitelerin tazminata ödemeye mahkum edilmesi durumunda hükmedilen paranın nasıl tahsil edileceğiyle ilgili net bir usul ve yol bulunmuyor. Sitelerin Türkiye’de temsilci bulundurmamasının bant genişliklerinin daraltılmasına neden olacağı öngörülüyor. Fakat içeriklere konan engelleme kararlarının uygulanmaması durumunda böyle bir müeyyide bulunmuyor. Dolayısıyla sosyal medya siteleri, Türkiye’de artık “sosyal medya” değil, medya oldukları bilgisini ve sorumluluğunu taşıyabilir ve faaliyetlerine bütün engellemelere rağmen devam edebilirler.

Türkiye’nin sosyal medya sitelerine ülkede temsilci bulundurma dayatmasının da politik saiklerle düşünüldüğü, denetim ve gözetimi artırmayı hedeflediği yorumları yapılıyor. Hükümet, bu yolla sosyal medya kullanıcılarının adres ve kimlik bilgilerine daha hızlı ulaşabilmeyi amaçladığı için eleştiriliyor. Son zaman-

41 Sosyal medya şirketlerinin Pakistan’dan çıkma tehdidi ile ilgili haber, Tech Crunch, 20 Kasım 2020, <https://techcrunch.com/2020/11/20/google-facebook-and-twitter-threaten-to-leave-pakistan-over-censorship-law/>

larda en çok dile getirilen tespit, temsilci bulundurmanın sosyal medya sitelerinin bağımsızlıklarına ve global politikalarına uygun düşmeyeceği, hükümetin istekleri doğrultusunda hareket etmeleri gerekeceği... MLSA, böyle bir durumda bile sosyal medya sitelerinin ifade özgürlüğünü önceleyen politikalarından vazgeçmemesi gerektiği ve bunun mümkün olduğu görüşünü savunuyor.

Türkiye’de temsilci bulundurulması zorunluluğu, sosyal medya sitelerinin global politikaları ve Türkiye’nin şu andaki mevcut politik yapısıyla uyumlu değildir. Hükümetin attığı adımların sosyal medya sitelerini temsilci bulundurmaya sevk edip etmeyeceği ise henüz net değil. Ancak temsilci bulundurulması durumunda da sitelerin hükümet politikalarına uyum göstermekten kaçınması mümkün. Olası temsilci için ayrı bir düzenleme yapılmış değil. Dolayısıyla sosyal medya siteleri kendi politikalarını ve yapılarını koruma yolunu tercih edebilirler. Bunu yaparken, özgürlükçü politikalarının yanı sıra, Türkiye’de ifade özgürlüğü açısından üstlenmiş oldukları rolün onlara vereceği motivasyonun da etkili olduğunu düşünmekteyiz.

EK 1: Erişime engellenen URL'ler, erişim engeli kararını veren merci ve kararın tarihi ile sayısına ilişkin bilgiler

Tarih	Konu	Teması	URL Sayısı	İncelenen karar sayısı	Genel Kategorisi	Karar Mercii
12.09.2019	Emine Erdoğan'ın çantası	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 2. SCH
15.10.2019	Emine Erdoğan'ın çantası	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 7. SCH
01.12.2019	Yargıtay üyesi Aydınlar hakkında yürütülen 'çete soruşturması'na ilişkin haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Bakırköy 4. SCH
01.12.2019	Yasadışı forex sitelerine erişim engeli	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	54	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
03.12.2019	A. H. başlığı altındaki içerik	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	Ankara 7. SCH
13.12.2019	Düzce Milli Eğitim Müdürünün Ceren Özdemir yorumu adlı Ekşi Sözlük başlığı	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Düzce SCH
22.12.2019	Uber sitesine erişim yasağı	Uluslararası hizmetler	1	1	Alan adı engellemesi	İstanbul 10. Asliye Ticaret Mah.
01.01.2020	İnternet üzerinden izinsiz işlem yapan sitelere erişim yasağı	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	26	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
06.01.2020	Yüksek Hızlı Tren'de BirGün, Cumhuriyet, Sözcü, soL gibi haber sitelerine engel	Yerel engelleme	1	1	Yerel engelleme	--
21.01.2020	Emine Erdoğan'ın çantasıyla ilgili haber erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 4. SCH
10.02.2020	Emine Erdoğan'ın çantasıyla ilgili haber erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 6. SCH
10.02.2020	Özel Maya Okulları'nın erişim engeli talebi üzerine bir öğretmenin işten atılmasına ilişkin Evrensel gazetesine ait sitede çıkan haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Ankara 8. Sulh Ceza Mahkemesi

21.02.2020	Jinnews sitesi (9. yasak)	Haber sitesi	1	1	Alan adı engelleme	Ankara 3. SCH
21.02.2020	Berat Albayrak Kanal İstanbul arazisine dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 8. SCH
27.02.2020	KHK TV youtube kanalı erişime engellendi	YouTube haber kanalı	1	1	URL engellemesi	--
28.02.2020	İdlib'de öldürülen askerlerle ilgili haberler sırasında genel sosyal medya yavaşlaması	İnternet boğması	1	1	Boğma veya yavaşlatma	--
07.03.2020	odatv.com	Haber sitesi	1	1	Alan adı engelleme	Ankara 4. SCH
08.03.2020	odatv.net	Haber sitesi	1	1	Alan adı engelleme	Ankara 8. SCH
01.04.2020	Berat Albayrak'ın Kanal İstanbul Güzergahında arazi alması haberi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 7. SCH
01.04.2020	Galafx sitesi Türk forex piyasalarında kabul görmeyen bir uygulama	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	1	1	Alan adı engelleme	SPK girişimi
08.04.2020	Tekâlif-i Milliye ile ilgili yaptığı paylaşımlar nedeniyle üç seneye kadar hapis cezası talebiyle iddianame hazırlandı.	COVID-19	1	1	URL engellemesi	İstanbul 5. SCH
10.04.2020	Emre G.'nin Mevlana ile ilgili stand-up gösterisi	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	Ankara 2.SCH
17.04.2020	Fahrettin Altun'un Kuzguncuk'ta kiraladığı araziye yaptırdığı yapının haberi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	273	1	URL engellemesi	8. SCH
19.04.2020	SPA, Al Riyadh ve Al Hayat ve bazı Suudi Arabistan Sitelerine Erişim Engeli	Yabancı ülkelere ceva-ben yapılan engelleme	18	1	Alan adı engelleme	Ankara 7. SCH
23.04.2020	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi Facebook Sayfası kısıtlama	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	--
27.04.2020	Diyanet girişimi ile Ali Erbaş hakkında yapılan paylaşımlara erişim engeli	Diyanetle ilgili haberler	40	1	URL engellemesi	Ankara 4. SCH
01.05.2020	Designated Survivor' dizisinin Türkiye'deki bir bölümü	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	RTÜK
01.05.2020	Furkan Vakfı ile ilgili sitelere erişim engeli	Haber dışı site engeli	4	1	Alan adı engelleme	--

01.05.2020	Kaldıraçlı işlem yapan siteler	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	25	1	Alan adı engelleme	SPK girişimi
01.05.2020	Kaldıraçlı işlem yaptığı tespit edilen siteler SPK	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	20	1	Alan adı engelleme	SPK girişimi
02.05.2020	OdaTV'nin yeni URL'sine engel	Haber sitesi	1	1	Alan adı engelleme	--
03.05.2020	Independent Türkçe üçüncü alan adı indy-turkish.com	Yabancı ülkelere cevaben yapılan engelleme	3	1	Alan adı engelleme	Ankara 1. SCH
04.05.2020	Malatyalı bir çiftçinin Bilal Erdoğan ve çevresindekiler tarafından dolandırıldığı iddiasına ilişkin haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engelleme	İstanbul Anadolu 4. SCH
16.05.2020	AKP'li Tevfik Göksu belediye borcuna karşılık cami verecek' haberine erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engelleme	İstanbul Bakırköy 6. SCH
27.05.2020	Emine Erdoğan'ın çantasıyla ilgili haber erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engelleme	İstanbul Anadolu 4. SCH
01.06.2020	Antalya'nın AKP'li Serik Belediye Başkanının yolsuzluğ karıştığına dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engelleme	--
01.06.2020	Kaldıraçlı işlem yapan siteler	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	38	1	Alan adı engelleme	SPK girişimi
03.06.2020	Başkentgaz'ın, Bilal Erdoğan'ın kurucuları arasında yer aldığı TÜRGEV'e bağış yaptığı haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	6	1	URL engelleme	--
08.06.2020	COVID-19 destek tırından 200 milyon dolarlık hesap çıktı başlıklı Serpil Yılmaz'ın Sözcü'deki haberi (Zülfikarlar Holding'e sicil affı)	Şirket haberleri	1	1	URL engelleme	İstanbul Anadolu 6. SCH
11.06.2020	Oba Makarna fabrikasında çıkan vaka haberlerine erişim engelli	COVID-19	48	1	URL engelleme	Gaziantep 1. SCH
16.06.2020	Ozguruz20.org	Haber sitesi	1	1	Alan adı engelleme	RTÜK
17.06.2020	AKP'li Şehitkamil belediyesi ile ilgili ihale ve yolsuzluk haberleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engelleme	Gaziantep 2. SCH

18.06.2020	“COVID-19 ‘DESTEK’ Tırından 200 milyon dolarlık hesap çıktı” haberinin t24.com.tr, medyadar.com ve dokuz8haber.net’te (Zülfikarlar Holding’e sicil affı)	Şirket haberleri	3	1	URL engellemesi	ESB
19.06.2020	Ekşi Sözlük’te Emine Erdoğan’ın çantası ve Bilal’e Anlatır Gibi Anlatmak başlığı	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	6	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 8. SCH
22.06.2020	Manisa’da mesai saatleri dışında çalışmayı reddeden öğretmenin gözaltına alınması haberleri	Diğer haber engelleri	46	1	URL engellemesi	Turgutlu SCH
24.06.2020	Akademisyenin ders notlarında aile içi istismarda çocuğu suçlamasına ilişkin HalkTv haberi ve en az bir Ekşi Sözlük içeriği	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	2	1	URL engellemesi	Erzurum 2. SCH
25.06.2020	Menzil cemaatinin Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi’nin adının “İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi” olarak değiştirilmesi üzerine yapılan haberlere erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	5	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza
25.06.2020	Sol Haber portalında yayımlanan Samsun Büyükşehir Belediyesi ile ilgili “İşçinin maaşını ödemedi ama AKP toplantısına yüzbinlerce lira ödedi” başlıklı haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Samsun 3. SCH
26.06.2020	Ankara’nın Bala ilçesinde belediyedeki yolsuzlukları belgeleyip ihbar eden G. Y. hakkındaki haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Bala 1. SCH
01.07.2020	Kırklareli Valisi Orhan Çiftçi’nin bir kadına şiddet uyguladığı ile ilgili haberler	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	124	1	URL engellemesi	Kocaeli 2. SCH
01.07.2020	SPK’dan izinsiz foreks işlemi yapan 27 site için erişim engeli	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	27	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
02.07.2020	TMBB’de Netflix engellendi iddiası	Diğer haber engelleri	1	1	Yerel engelleme	--

06.07.2020	Eski TRT çalışanının kurum hakkında iddialarını içeren haberler	Diğer haber engelleri	2	1	URL engellemesi	İstanbul 11. SCH
06.07.2020	Harran Kaymakamanının özel doktor çağırması ile ilgili haber ve Ekşi Sözlük başlığı	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engellemesi	Harran SCH
07.07.2020	Milli Gazete'nin yaptığı Tarım haberleri	Tarım	19	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
09.07.2020	Mardin'de bir grup askere Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla dava açıldığına yönelik haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engellemesi	Mardin 2. SCH
12.07.2020	Urfa AKP Gençlik Kolları Başkanı'nın jakuzide halka hakaret etmesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Şanlıurfa 3. SCH
14.07.2020	Hazinenin kasasının boşaldığına dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	5	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
16.07.2020	Bir kediyeye işkence yapıldığına dair haberlere dair engel	Hayvana şiddet	1	1	URL engellemesi	Sakarya 1. SCH
16.07.2020	Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan hakkında yolsuzluk haberleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Denizli 1. SCH
16.07.2020	Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliğinin başvurusu üzerine Tarımdan Haber'de yayınlanan toplam 65 habere erişim engeli	Tarım	65	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
17.07.2020	Urfa AKP Gençlik Kolları Başkanı'nın jakuzide halka hakaret etmesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Şanlıurfa 4. SCH
23.07.2020	Gazeteci Ziya Türk hakkında iki kişi tarafından kaleme alınan makaleler	Diğer haber engelleri	14	1	URL engellemesi	Van 1. SCH
23.07.2020	ABD'yi 511 milyon dolar dolandırdıktan sonra Türkiye'ye kaçarken yakalanan Kingston kardeşlerin davası	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	4	1	URL engellemesi	Bakırköy 2. SCH
24.07.2020	Evli olduğu erkek tarafından öldürülen Fatma Altınmakas'a dair bazı haberlere erişim engeli	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	19	1	URL engellemesi	Malazgirt SCH

24.07.2020	Berat Albayrak'ın soru önergelerine cevap vermediğine dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	5	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
29.07.2020	Soru önergesine cevap: TBMM'de eğlence içerikli sitelere kısıtlama	Diğer haber engelleri	1	1	Yerel engelleme	--
30.07.2020	YurtHaber ve İlhadadis gazetelerinde Rektör Ali Gür ile ilgili haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engellemesi	Gaziantep 6. SCH
31.07.2020	"Bolu Belediyesi'nde grup seks skandalı" başlıklı haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Bolu SCH
01.08.2020	SPK'dan kaldıraçlı işlem yaptığı siteler için engel	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	46	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
01.08.2020	Tosyalı Holding'e ait Cezayir Demir Çelik Fabrikası'nda çalışan Harun Zengin'in şaibeli ölümü ile ilgili haberler	Şirket haberleri	4	1	URL engellemesi	İskenderun 2. SCH
06.08.2020	Sosyalleşme uygulaması Hornet'e getirilen engel	Tanışma siteleri	1	1	Alan adı engellemesi	Ankara 8. SCH
11.08.2020	Bilal Erdoğan'ın imam hatip lisesinden arkadaşı Aykut Emrah Polat'ın TMSF'nin düzenlediği ihaleyi 280 milyon TL'ye kazanmasına ilişkin haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 3. SCH
11.08.2020	Dolandırıcılık sitesinin kapatılması	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	1	1	Alan adı engellemesi	--
13.08.2020	Gazeteci Can Dünder'in kurduğu Özgürüz Radyo alan adı ozguruz21.org	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Ankara 5. SCH
14.08.2020	Jinnews sitesine engel (10. kez)	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Ankara 5. SCH
17.08.2020	Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba'nın Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş hakkında Twitter hesabı üzerinden yaptığı paylaşım	Diyanetle ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Ankara 4. SCH
20.08.2020	İBB metro projesi için yurt dışından bulduğu krediye haksız şekilde haciz uygulanması	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul 3. SCH

20.08.2020	Üsküdar'da, 'okul yapılması' şartıyla bağışlanan arazinin Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın kurucusu olduğu Medipol Hastanesi tarafından otopark olarak kullanıldığına yönelik haberlere erişim engeli	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul 5'inci SCH
26.08.2020	Bahçelievler Belediyesi'nin gıda ihalesinin AKP'li Süleyman Memişoğlu'na verilmesine dair BirGün'deki habere erişim engeli getirildi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Küçükçekmece 1. SCH
28.08.2020	TTB Vestel fabrikasında COVID-19 vakalarıyla ilgili haber	COVID-19	3	1	URL engellemesi	Manisa 2. SCH
28.08.2020	ekşi sözlük'teki "Atlantik Halı" başlığı	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Gaziantep 4. SCH
01.09.2020	Atlantik Halı Tic. A.Ş. sahibi Bileç Kaplan'ın oğlu hakkında ekşi sözlük'te açılan "Bileç Kaplan'ın katil oğlu" başlığı	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Gaziantep 5. SCH
01.09.2020	Kendini yakan seyyar satıcı' haberleri Sendika.org, BirGün ve Milli Gazete, Cumhuriyet ve Ekşi Sözlük	Diğer haber engelleri	5	1	URL engellemesi	Erzincan SCH
02.09.2020	Afyonkarahisar Belediyesi Kültür Müdürünün ot yolmaya zorlanmasıyla ilgili haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Afyonkarahisar 1. SCH
02.09.2020	Erişim engelini duyuran haberlere erişim engeli (Bilal Erdoğan'ın imam hatip lisesinden arkadaşı Aykut Emrah Polat'ın kazandığı ihale haberleri)	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 7. SCH
03.09.2020	Akyazı ilçesinde Uşşaki tarikatı lider F.N'nin küçük yaşta çocuğu cinsel istismarına dair haberler	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Akyazı SCH
04.09.2020	Duygu Delen hakkında üç tane ekşisözlük içeriği	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Gaziantep 1. SCH

04.09.2020	Komşusunun köpeğin öldüren bir kişi ile ilgili haberlere dair engel	Hayvana şiddet	1	1	URL engellemesi	Beykoz SCH
07.09.2020	Merkezefendi Belediyesi'nde yaşanan usulsüzlük ve yolsuzluğa dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Denizli 2. SCH
09.09.2020	Emine Erdoğan'ın çantası ile ilgili haberler ve Ekşi Sözlük'te "Bilal'e anlatır gibi anlatmak" başlığı	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	2	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 8. SCH
10.09.2020	Gabile sitesine erişim engeli	Tanışma siteleri	1	1	Alan adı engellemesi	Ankara 7. SCH
11.09.2020	Mısırlı iş insanının eski AKP milletvekili tarafından dolandırıldığını iddia etmesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	4	1	URL engellemesi	ESB
13.09.2020	Tecavüzdten hüküm giyen Recep Çakır ile ilgili haberler	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Korkuteli SCH
14.09.2020	Milli Gazete'nin Tarım Kredi Kooperatifleri ile ilgili 26 haberi	Tarım	26	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
14.09.2020	Tarımdan Haber'in Temmuz'daki 65 haberinden sonra 55 habere daha	Tarım	55	1	URL engellemesi	Ankara 8. SCH
15.09.2020	Yasa dışı yayın yapan Bahis siteleri	Bahis ve yetişkin	68	1	Alan adı engellemesi	--
15.09.2020	DMO'nun PCR test kiti aldığı RTA Laboratuvarları Şirketi sahibinin AKP'li olması ile ilgili haberler	COVID-19	1	1	URL engellemesi	--
17.09.2020	Koronavirüs artışı nedeniyle Erzincan'da Üniversite kampüsünün revire çevrilmesiyle ilgili haberler	COVID-19	2	1	URL engellemesi	Erzincan SCH
18.09.2020	Zonguldak'ta yayın yapan Kanal Z'nin internet sitesine	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	Zonguldak SCH
18.09.2020	Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın Aya-sofya'da namaz kıldıktan sonra Salih Mirzabeyoğlu'nun mezarını ziyaret etmesine dair haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 4. SCH

23.09.2020	Samsun'da özel hastanelere pandemide ücretleri arttırdıkları için soruşturma açıldığına dair haber	COVID-19	1	1	URL engellemesi	Samsun 2. SCH
23.09.2020	D. E.'nin Aleyna Çakır cinayetiyle ilgili tweet'leri ve ekşi sözlük başlığı	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	97	1	URL engellemesi	Ankara 1. SCH
23.09.2020	Reza Zarrab davasının Bakan Albayrak ve Aktif Bank ile ilişkisi Court-housenews, Tele1, Deutsche Welle	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	3	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 8. SCH
23.09.2020	Şeyh Edebali üniversitesi rektörünün kiraladığı lüks araç haberleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	3	1	URL engellemesi	Ankara 1. SCH
24.09.2020	Trabzon'da işe alımda torpil haberi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Trabzon 2. SCH
25.09.2020	Görevden alınan cezaevi hekimi yerine onu soruşturan savcının eşinin getirildiğine dair haberler	Diğer haber engelleri	2	1	URL engellemesi	Bakırköy 6. SCH
25.09.2020	siyasihaber4.org , yeniyasamgazetesi1.com	Haber sitesi	2	1	Alan adı engellemesi	Hatay 1. SCH
27.09.2020	kizilbayrak45.net	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Bursa 2. SCH
29.09.2020	Fincen belgeleri, Reza Zarrab davasının Bakan Albayrak ve Aktif Bank ile ilişkisi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	3	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 1. SCH
30.09.2020	8 müstehcen ve 38 yasadışı bahis	Bahis ve yetişkin	46	1	Alan adı engellemesi	--
30.09.2020	alevi.net 'te yayınlanan iki köşe yazısı	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	İstanbul 3. SCH
30.09.2020	nuceciwan53.com , yenidemokrasi7.net , gazetepatika11.com , avrupahaber6.org , mezopotamyaajansi22.com , sendika63.org	Haber sitesi	6	1	Alan adı engellemesi	Gaziantep 2. SCH
30.09.2020	Sendika.org, Mezopotamya Ajansı ve Yeni Demokrasi	Haber sitesi	3	1	Alan adı engellemesi	Gaziantep 2. SCH
30.09.2020	sendika63.org alan adı	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Gaziantep 2. SCH
30.09.2020	Antalyalı iki kaymakamın yolsuzluk yapması	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Tunceli SCH

01.10.2020	Didim İlçe Belediyesi başkanı Ahmet Deniz Atabay'ın tecavüzle suçlanması	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Didim SCH
01.10.2020	Yurtdışına para çıkaran Zülfikarlar Holding için Berat Albayrak'ın devreye girdiğine yönelik haber	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul 8. SCH
01.10.2020	Crypto para platformu Overbite'a erişim engeli	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	1	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
01.10.2020	36 finansal site	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	36	1	Alan adı engellemesi	SPK girişimi
02.10.2020	17 yetişkin site, 147 yasadışı bahis sitesi	Bahis ve yetişkin	154	1	Alan adı engellemesi	--
02.10.2020	alevinet.com	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Diyarbakır 1. SCH
02.10.2020	nuceciwan54.org	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Hatay 1. Sullh Ceza Hakimliği
02.10.2020	Berat Albayrak'ı Reza Zarrab ile ilişkilendiren FinCEN belgeleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 1. SCH
05.10.2020	Didim İlçe Belediyesi başkanı Ahmet Deniz Atabay hakkında tecavüz suçlamasıyla suç duyurusu yapılması	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Didim SCH
06.10.2020	Şeyda Yılmaz'ın şüpheli ölümü	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 6. SCH
06.10.2020	Azerbaycan-Ermenistan çatışmasına ilişkin yazı	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 7. SCH
06.10.2020	Nupel Net	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Diyarbakır 3. SCH
06.10.2020	Rudaw Türkçe Haber	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Balıkesir 2. SCH
07.10.2020	Didim İlçe Belediyesi başkanı A. D. A.'ın tecavüz suçlaması ve sevgilisinin heykelini yaptırması	Çocuk veya kadınlara yönelik suçlarla ilgili haberler	1	1	URL engellemesi	Didim SCH
13.10.2020	Ermenistan hükümetine bağlı web siteleri	Ermenistan hükümetine bağlı siteler	5	1	Alan adı engellemesi	--
13.10.2020	FETÖ sanığının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın avukatı hakkında söyledikleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul 5. SCH

13.10.2020	Dolandırıcının bir belediye başkanı ve savcı tarafından ağırlandırılması	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	1	1	Alan adı engellemesi	ESB
14.10.2020	Jakuzide halka hakaret eden Urfa AKP Gençlik Kolları Başkanı'nın başka yerde göreve devam etmesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Şanlıurfa 1. SCH
14.10.2020	Kalyon İnşaat'a vergi muafiyeti	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Beykoz SCH
14.10.2020	Tarım Bakanlığının usulsüz şekilde Emine Erdoğan'ın kuzenine iş vermesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Ankara 4. SCH
16.10.2020	yasadışı yayın yapan bahis siteleri	Bahis ve yetişkin	6	1	Alan adı engellemesi	--
16.10.2020	Van'da gazeteciler hakkında gözaltı kararı veren savcı ile olayda kolluk kuvvetlerini soruşturan savcının aynı kişi olması	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	Van 3. SCH
17.10.2020	yasadışı yayın yapan bahis siteleri	Bahis ve yetişkin	73	1	Alan adı engellemesi	--
18.10.2020	286'sı yasadışı bahis ve müstehcenlik ve 68'i PKK/KCK/YGP/YPS terör örgütü propagandası içerikli	Bahis ve yetişkin	286	1	Alan adı engellemesi	--
18.10.2020	286'sı yasadışı bahis ve müstehcenlik ve 68'i PKK/KCK/YGP/YPS terör örgütü propagandası içerikli	Haber dışı site engeli	68	1	Alan adı engellemesi	--
21.10.2020	Fethiye ilçe belediye başkanının trafikte bir yurttaşta tartışıp korumasıyla birlikte yurttaşın aracına hasar vermesi	Diğer haber engelleri	1	1	URL engellemesi	Fethiye SCH
22.10.2020	etha15.com , jinnews8.xyz , politez.com , yenidemokrasi8.net	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Van 3. SCH
22.10.2020	AKP'den ihraç edilen başkanın kendisine komplo kurulmasıyla ilgili söyledikleri	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Afyonkarahisar 1. SCH
22.10.2020	Saadet zinciri ile 200 milyon liralık vurgun	İzinsiz finansal işlemler/dolandırıcılık	1	1	Alan adı engellemesi	Cizre SCH

27.10.2020	İş insanı Ahmet Taçyıldız hakkındaki FETÖ evrakının eski İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü tarafından köşk karşılığında yok edilmesi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Bakırköy 1. SCH
28.10.2020	etha16.com , jinnews10.xyz , yenidemokrasi9.net	Haber sitesi	1	1	Alan adı engellemesi	Van 3. SCH
28.10.2020	MEB genel müdürünün baldızı önce şube müdürü ardından ilçe milli eğitim müdürü yapılması hakkında ekşisözlük başlığı	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	İstanbul Anadolu 2. SCH
01.11.2020	AKP Manisa İl Başkanlığında iş arayanların seks işçiliğine zorlandığına dair haberler	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Manisa 1. SCH
03.11.2020	Tolga Şardan'ın Emniyet'te Menzil yapılmasıyla ilgili haberi	Hükümet veya Erdoğan ailesi hakkında haberler	1	1	URL engellemesi	Ankara 2. SCH